

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

11 Ocak 2012 Çarşamba

ADALET KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

11 Ocak 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi

1:53

Sayfa

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ OTURUM

1:21

Geneli Üzerinde Görüşmeler

1:32

Mahmut TANAL	(İstanbul)	1:2,12:13
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	3:6
Mehmet Doğan KUBAT	(İstanbul)	6:10
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	10
Sadullah ERGİN (Adalet Bakanı)	(Hatay)	10:12,18:20,20
Murat BOZLAK	(Adana)	13:15
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	15:17
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	17:18
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	18

İKİNCİ OTURUM

22:53

Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	22:28
Bülent TEZCAN	(Aydın)	28:31
Mehmet Doğan KUBAT	(İstanbul)	31
Yüksel HIZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		32

Madde 1		32
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	33:36
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	36:37
Önerge		37:38
Gerekçe		38
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		38,40
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	38:40
Önerge		40:41
Gerekçe		41:42
Öneri		42:43
Gerekçe		43
Yüksel HİZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü)		43
Oktay ÖZTÜRK	(Erzurum)	44
Madde 2		45
Madde 3		45:46
Ali Rıza ÖZTÜRK	(Mersin)	46:48
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	48:49
Önerge		49
Gerekçe		49:50
Önerge		50
Gerekçe		50:51
Önerge		51
Gerekçe		51
Önerge		51:52
Gerekçe		52
Madde 4, 5		52

Açılma Saati: 10.39

Kapanma Saati: 15.52

11 Ocak 2014 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.39

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ : Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ : Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP : Harun TÜFEKÇİ (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygın üyeleri, Değerli Bakanım, değerli katılımcılar; toplantı yeter sayımız vardır, oturumu açıyorum, çalışmayı başlatıyorum.

Bugünkü çalışmamız, bir ana, iki ek gündemden oluşmaktadır. Birinci gündem, Devlet Sırrı Kanunu Tasarısı'dır. Türkiye'nin tarihî gelişimi ve demokrasimiz bakımından önemli bir tasarıdır. İki de gündemimiz var. Bu tasarı bundan önceki dönemde Komisyonumuzca geneliyle değerlendirilmiş, alt komisyona verilmişti. O belgeleri de geçmiş dönem tutanaklarını da bu esasta birleştiriyorum. İzninizle, Sayın Bakanım izin verin çünkü bugün ikinci ek gündem önemli, bunu ben gerekçeyi okuttuktan sonra alt komisyona vereyim. Ondan sonra bütün arkadaşlarımızın geneli ve madde üzerindeki görüşleri önceki dönem tutanaklarını da birleştirerek hepsine de dağıtım, önceki dönem tutanaklarını ayrı veri olarak Oktay Bey de meraklı, ona da gönderelim.

Ben şimdi izin verirseniz gerekçeyi okutayım, alt komisyona verelim. Bunu bloke edelim, alt komisyon olgunlaştırsın. Tümüyle, tüm unsurlarıyla burada tartışalım, değerlendirelim. İkinci gündeme geçelim, mümkün mü arkadaşlar?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, üyeniz değilim gerçi ama bir önceki toplantınıza ben katıldım. Yine dediniz ki “Alt komisyona gönderelim, alt komisyon bu işi olgunlaştırsın.” İçinizden bir üyeniz ne olur, gerçekten bu komisyonların nasıl çalıştığını, gerçekten orada araştırılıyor mu araştırılmıyor mu enine boyuna yani bir tespiti objektif yapma adına orada da şu gözlemle yapıyorlar...

BAŞKAN – Mahmutcuğum, basıverin zapta geçsin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyonunuzun ben üyesi değilim, eğer bu anlamda rahatsızlık veriyorsam özür dilerim, çalışmalarınızı sekteye uğratma adına değil ama objektif anlamda bir tespiti, bir doğru işlemi yapmaya çalışıyoruz. Şimdi burada, Komisyonunuz alt komisyona haklı olarak detaylıca bu işin araştırılmasıyla ilgili gönderilen yasaları alt komisyonlar araştırсын denildiğinde ben o

alt komisyona sırf dedim hele bir gideyim, ne yapıyor bu arkadaşlarımız, gerçekten buradaki komisyonumuzun bahsettiği şekilde midir değil midir? Oradaki komisyonda deniyor ki biz tali komisyonuz...

BAŞKAN – Tali komisyon değil alt komisyon.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet alt komisyon. “Biz fazla bu işi irdelleyemeyiz.” Onlar da aynen usulen zabıt altına alıp aynen size gönderiyorlar yani biz burada birbirimizi hiç kandırmayalım yani ne olur, alt komisyonlar bu anlamda bu görevlerini yapmıyorlar.

Bunu bilgilerinize arz ediyorum.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Alt komisyon üyelerine haksızlık oluyor.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Alt komisyon üyelerine haksızlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Mahmut Bey Adalet Komisyonunun gerçekten işin esasına girdiği herhangi bir toplantısına iştirak ettiği zaman konunun hukuka uygun mütenasip şekilde mukayeseli hukuk, tarihî gelişim, bizdeki evrim ve norm ihtiyacı eksenlerinde çok ayrıntılı şekilde tartışacağız, tartışıyoruz ve sizlerden de özellikle o aşamada yararlanacağız. Bizim alt komisyonlar da çok başarılı çalışmalar yaptılar ve alt komisyon daha çalışmaya başlamadı.

Teşekkür ediyorum.

Gerekçeyi okutuyorum:

(Genel gerekçe okundu) Genel Gerekçe yapılacak (2/241’in)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi bir de Komisyonumuza iştirak eden, üyemiz olmayan, ilgili maddeye göre çağrılı kişilerin isimlerini okuyun.

(Toplantıya katılan bürokratların tanıtımı yapıldı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tasarının geneli üzerindeki müzakere alt komisyon raporu geldikten sonra yapılmak kaydıyla alt komisyona tevdisini yüksek oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 4, 2, 1 ekseninde komisyon üyelerini partiler bildirirse.

AK PARTİ : Hakkı Köylü, Murat Göktürk, Harun Tüfekci, Mustafa Kemal Şerbetçioğlu.

MHP : Celal Adan.

CHP : Ali Rıza Öztürk, Bülent Tezcan.

Bu önceki dönem tutanaklarını bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza göndereceğiz.

Arkadaşların alt komisyon üyeliklerini yüksek onayınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

On beş günlük süre veriyorum, inşallah tamamlarız. Tamamlanmaması hâlinde makul bir süre kullanabilirsiniz. Aksi takdirde ana komisyon alt komisyondan Mahmut Bey'in de hatırlatmalarıyla dosyayı alır ve doğrudan el koyar.

Teşekkür ediyorum.

Ben şu anda bu tasarıyla ilgili olarak Komisyonumuzda bulunan çağrılı arkadaşları, oturabilirler, gidebilirler, kendi özgürlüklerine bırakıyorum.

Arkadaşlar, ek gündeme, ikinci gündeme geçiyorum.

Gündemimiz, Kırklareli Milletvekili Turgut Dibek'in ve İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan'ın infaz hukukuna muallak iki teklifinden oluşmaktadır. İç Tüzük'ümüzün 35'inci maddesi anlamında bağlantılı tekliflerdir. İkinci sırada yer alan teklifin madde sayısı ve kapsamı daha fazla olduğu için Komisyonumuzun içtihamı uyarınca her iki teklifi 2 no.lu teklif üzerinde birleştiriyor ve işlemin 2 no.lu tekliften devamı yönündeki teklifimi yüksek Komisyonunuzun onayına sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Her iki teklif birleştirilmiştir ve şu anda teklif gündemimizdedir. Müzakeremizin başlangıcında, sıfır noktasındayız. Söz almak isteyen arkadaşlara, evvela teklif sahiplerinden açıklama yaptıktan sonra arkadaşlara söz vereceğim.

Buyurun Turgut Bey, birinci teklif sahibi, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; öncelikle bir konuyu altını çizerek değerli basın mensupları da burada, onlar da belki atladılar diyeceğim, öncelikle bunu hatırlatmak istiyorum. Bu görüşeceğimiz iki teklif yani ben Cumhuriyet Halk Partisi adına eylül ayının sonunda, sanıyorum 1 Ekimde Meclis Başkanlığına sunmuştum bundan tam üç buçuk ay önce bu teklifi Meclis Başkanlığına sunmuştuk. Bundan işte bir hafta önce, sanıyorum yılbaşında da Sayın Kubat arkadaşımız bu teklifi yani benzer teklifi, biraz daha genişleterek Meclis Başkanlığına sunmuş.

Medyada, işte bu teklif sunulduktan sonra haberlere bakıyorum, İnternet'te, yazılı basında haberlere bakıyorum, sanki bu konuda ilk kez bir teklif verilmiş gibi, işte efendim Sayın Bakan da ilgili arkadaşlar da Sayın Haberal'ın da ismini anarak ilk kez böyle bir teklifi AKP vermiş gibi, AKP'den bir milletvekili arkadaşımız vermiş gibi konuşuyorlar, yazıyorlar, çiziyorlar.

Değerli arkadaşlar, tam üç buçuk ay önce biz bu teklifi zaten vermiştik Meclis Başkanlığına.

Şimdi, illa da yani ben şöyle düşündüm, buradan bir teklifin komisyonda görüşülmesi için ya da Adalet Bakanlığının ya da Hükûmetin, doğru, bir ihtiyaç, insan hakları açısından, kamuoyunda konuşulan, gerçekten tutukluların maruz kaldığı böyle bir üzücü durum ki bunu yaşadık, biliyorsunuz Güngör Yurdakul'un ölümü üzerine Doğan Yurdakul eşini hasta yatağında ziyaret edememişti,

cenazesine daha sonra katılmıştı. İlla da İktidar Partisi mi verecek? Ondan evvel muhalefet partilerinden birisi, haklı gerekçelerle, kamuoyunda vicdan sahibi insanları rahatsız eden bu durumun düzelmesi yönünde bir teklif verdiğinden niçin “Evet arkadaşlar, muhalefet partisi vermiştir bir milletvekili arkadaşımız, komisyonda bu konu görüşülsün, Meclise insin, doğru bir tekliftir, ihtiyaçtır, insan hakları açısından da.” Niye denmemiştir, merak ediyorum. İşte, AKP’li bir arkadaşımız verdi, ondan sonra Komisyon gündemine aldı ve şimdi burada benim vermiş olduğum teklifle beraber görüşüyoruz. Öncelikle bunu belirtmek istedim. Bu, açıkça söyleyeyim, beni de rahatsız etmiştir. Basın mensubu arkadaşlarımızın da bu konuyu dile getirmelerini açıkça söyleyeyim rica ediyorum kendilerinden. Bundan üç buçuk ay evvel biz bu konuyu gündeme getirmiştik.

Şimdi, değerli arkadaşlar, o tarihte teklif verirken yine benzer bir olay yaşanmıştı biliyorsunuz, az önce söyledim, şu anda Oda TV iddianamesinden yargılanan gazeteci Doğan Yurdakul’un eşi, o da çok rahatsızdı, hayati tehlike içeren bir rahatsızlığı vardı, tedavi görüyordu ama kendisini eşi ziyaret edememişti. Maalesef, rahmetli oldu, öldü ve cezaevinden, daha sonraki mevcut onu gerektiriyordu, böyle bir düzenleme olmadığı için, Doğan Yurdakul eşini ziyaret edememişti. Cenazesine katıldı, hatta görüntüler kamuoyunda tartışıldı. Biliyorsunuz, mezarlıkta defin işlemi yapılırken hemen yan tarafta cezaevi aracı vardı, işte orada çok rahatsız eden fotoğraflar da çekilmişti, bu konu tartışılmıştı. Şimdi, bu bir eksiklik, dünyanın her yerinde, her demokratik ülkede, insan haklarının gerçekten önemsendiği her ülkede tutukluların da hükümlülerin de hakları var. Tamam, onları kısıtlıyoruz, burada kanunumuz var, işte cezaevindeyken birtakım hakları kısıtlanıyor ama nihayetinde onların da insani birtakım bu haklarını kullanmaları gerekiyor. Maalesef, işte “Kervan yolda düzülür.” misali, birtakım olaylar yaşanıyor, yaşandıktan sonra üzüntüler dile getiriliyor, kamuoyu baskısı oluşuyor, basın, medya bunu gündeme getiriyor ve toplumdaki rahatsızlık ortaya çıkınca yasa koyucu, Meclis ele alıyor. Bir süre evvel sadece bu konuyu “Tutukluların, tutuklu olan şahısların yakınlarının ölümü hâlinde onlara izin verilir.” şeklinde bir düzenlemeyle ilgili kanunun 116’ncı maddesinde bir değişiklik yapılmış mart ayında, hatta o da daha sonra ağustos ayında tekrar değiştirilmiş ama tutuklunun yakınlarının rahatsızlığı, yani hayati tehlike içeren rahatsızlıklarının bulunması durumunda onları ziyaret etmeleri, hasta yatağında görmeleri, halk dilinde “helalleşmeleri” diyelim yani birbirleriyle böyle bir imkân kendilerine verilmemiş. İşte bu düzenlemeyi şimdi yapacağız. Benim vermiş olduğum teklifte 116’ncı maddenin ikinci fıkrasını ben bir bütün olarak düşündüm ve değerlendirdim Sayın Başkanım. Yani değerli arkadaşımız Sayın Kubat’ın teklifinde orada bir üçüncü fıkra ilavesi var, dördüncü fıkra ilavesi var ama benim teklifimde ikinci fıkra, yani daha önce verilmiş olan tutuklunun yakınlarının, sayılan, oradaki belirtilmiş olan yakınlarının ki orada şöyle bir farklılık da var Sayın Başkanım, onu da burada düşünmemiz gerekecek. Birinde “ikinci

derece kan hısımları” diyoruz, diğeri de tek tek sayıyoruz yakınları yani anne, baba, kardeş, eş, eşin anne-babası gibi ama diğeri düzenlemede yani tutuklunun veya hükümlünün yakınlarından birinin ölümü hâlinde ikinci derece kan hısımları olarak belirtiyoruz, böyle bir terminoloji farkı da var.

BAŞKAN – Yöntem çatışması.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yöntem biraz farklı orada.

İkinci fıkrayı, ölümü, artı, belirtmiş olduğum az önceki, hayati tehlike yaşayan bir hastalığın yine sağlık kurulu raporuyla belirlenmesi durumunda ilgili makamın ki burada ilgili makam kim olacak tartışması da yapılabilir. Hükümlerle ilgili 94’üncü maddede, yani Ceza ve Güvenlik Tedbirleri İnfazı Hakkında Kanun’un 94’üncü maddesinde farklı bir düzenleme var hükümlerle ilgili, ona paralellik oluşması açısından ilgili makamın, cumhuriyet savcılığının önerisi, Adalet Bakanlığının olması gerekir diyor 94’üncü maddede bu izinlerle ilgili olarak, ona paralellik olsun diye ben de teklifimde aynı izin makamının geçerli olmasını belirtmiştim.

Burada farklı olan diğeri teklifle benim teklifim arasında bir iki husus var, onu belirtmek istiyorum: Birincisi, süreler, “bir güne kadar” denmiş. Değerli arkadaşlar, yani özel durumlar da olabilir, “bir gün” denmiş daha doğrusu, “bir güne kadar değil” Sayın Kubat’ın teklifinde “Bir günlük bir yol süresi dışında, izin verilir.” hükmü var. Bu kısıtlayıcı olabilir Sayın Başkanım. Yani bir gün olmayabilir, iki gün olabilir. Bunu bence biraz daha geniş, biraz daha esnek yapmamız lazım. 94’üncü madde de hükümlerle ilgili, mazeret izniyle ilgili olan kısımda “on güne kadar” diye bir hüküm var. Yani “on güne kadar” bu on gün olacak diye bir şey değil mutlaka. Yani orada ilgili makam, Bakanlık bunu “üç gün” de diyebilir, “dört gün” de diyebilir yani olayın, her olay, her rahatsızlıkla ilgili olay farklı olabilir, süreç farklı olabilir. Yol mesafeleri işin dışında ama bu süreyi bence bir gün olarak kısıtlamak, sınırlamak yanlış, bunu biraz daha genişletmek lazım. Benim teklifimde on gün, makul olarak bunu biraz daha makul bir hâle getirebiliriz. Dün, İnsan Hakları Komisyonunda görüşülmüş bu teklifler. Orada biraz daha süreler aşağı çekilmiş ama bu bir günlük sürenin düşük olduğunu ben belirtmek istiyorum, yani kısıtlayıcı olduğunu daha doğrusu belirtmek istiyorum. İki, diğeri olay, birtakım şartların, koşulların varlığı hâlinde zaten bu izin verilecek, yani onu da yasa saymış yani mevcut yasada zaten var, maddelerde var. Nedir o? İşte bu izni verecek olan makam soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması durumunda bu izni verecek. Zaten bu şartlar sayılmış “Bunlar, bunlar varsa bu izin verilecek.” diyor. Şimdi, bir de sonunda bir takdir hakkı tanınır şekilde bu şartlar oluştuktan sonra “verilebilir” şeklinde bir ibare çok doğru değil. O nedenle, ben teklifimde zaten koşullar yerine gelmişse, yani güvenlik açısından bir sakınca oluşmayacaksa, soruşturmanın ve kovuşturmanın selameti açısından herhangi bir tehlike oluşmayacaksa artık “verilebilir” şeklinde bir takdir hakkını makama bırakmanın doğru olmadığını

“verilir” şeklinde bir hükümle, daha doğrusu ibareyle bu düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyorum ve o şekilde zaten verdim. Bence bunu da dikkate almamız gerekir. Bu biraz keyfîlik getirecektir. Şartlar var ama buna rağmen, ilgili makam “Ben yine vermiyorum.” diyebilir. Bu biraz hoş olmaz. Yani burada koşulun üzerine koşul getirmek, iki tane koşul şartlar oluştuğundan sonra yeni tartışmalar da yaratır ve ilgili makam bakar, sakınca yoksa verir. Bir de “verilebilir” dediğimizde artık niye o takdir hakkını orada kendisine veriyoruz, pek doğru olmadığını düşünüyorum. Bu düzenleme, yani benim teklifimle Sayın Kubat’ın teklifi arasındaki farklardan bir tanesi de odur diye düşünüyorum. Diğer sorun da şu, üçüncü bir burada bir farklılık daha var. Sayın Güngör Yurdakul, çıktığında, eşinin cenazesine katıldığında da bu sorun yaşandı. Tutuklu nerede kalacak? Yani bu süre, kendisine verilen süre işte bir gün, iki gün, üç gün yol süresi dışında tutukludur, doğru, birtakım hakları kısıtlıdır, kısıtlanmıştır ama kendisi nerede kalacak? Bu da biraz boşlukta, yani mevcut yasal düzenlemede boşlukta idi. İlgili makam bununla ilgili olarak yer belirtebilir. Yani tutuklu gidip geceleyin cezaevinde mi kalacak, gidip işte nezarette, karakolda mı kalacak, yani gidecek işte ziyaret edecek, hastasını hastanede görecektir veya evinde ziyaret edecek, daha sonra tekrar nereye gidecek? Yani bununla ilgili de bir düzenlemeye, bir açıklığa ihtiyaç vardı. Tabii, burada Sayın Kubat’ın düzenlemesiyle benim, daha doğrusu, onun teklifiyle benim vermiş olduğum teklif arasında da bir farklılık var. Orada, ilgili makam, yani “cumhuriyet savcılığı” nerede kalacağını belirleyecek. Ben de diyorum ki bu kişi, yani tutuklu bir adres belirtsin, bir yer belirtsin, ben, ilgili makama “Bu bana tanıdığı olduğunuz süre içerisinde burada kalmak istiyorum.” onun belirtmiş olduğu yer uygun görülsün şeklinde benim teklifim var.

Farklılıkları belirtiyorum. Üç tane farklılık var, özetle, uzatmayayım. Bu farklılıkların bir tanesi, belirttiğim gibi, sürelerle ilgilidir, yani verilecek olan süreyle ilgilidir. Ben “on güne kadar” diyorum, Sayın Kubat “bir gün” diyor, bir günü çok kısıtlayıcı buluyorum. İkincisi, koşulların varlığı hâlinde ilgili makama ayrıca varken dahi “verilebilir” şeklinde bir takdir yetkisinin doğru olmadığını belirtiyorum teklifimde “verilir” gelmesi lazım. Üçüncüsü de burada kişinin kalacak yeriyle ilgili olarak, onun ihtiyarına bağlı olarak ilgili makama “Ben verilen sürede burada kalmak istiyorum.” beyanın kabul edilmesi gerektiğini belirtiyorum. Benim teklifim bu mahiyette.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Turgut Bey.

Başka söz isteyen?

Teklif sahibi, buyurun Mehmet Bey.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli arkadaşlarım...

BAŞKAN - Turgut Bey tam dört dakikada tamamladı. Dört dakikada, siz iki madde, siz sekiz dakikada...

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Onun teklifi bir madde olduğu için, benimki beş madde çarpı dört yirmi dakikada tamamlamam gerekir.

BAŞKAN – Çarpı iki eşittir sekiz.

Buyurun.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Adalet bunu gerektiriyor.

BAŞKAN – Adaletin takdiri bana ait, önerebilirsiniz.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Tamam Başkanım.

Şimdi, öncelikle, Değerli Milletvekilimizin teşekkürlerine teşekkür ediyorum.

Nihayetinde bunlar bir tekliftir. Bir teklifin de nasıl kanunlaşacağını buradaki arkadaşlarımız gayet iyi bilirler. İnsan Hakları Komisyonu tali komisyon olarak bu teklifimizi değerlendirdi, nihayetinde siz esas Komisyon olarak buna katkı vereceksiniz. Bunlar Allah kelamı değil. Elbette ki öz itibarıyla Komisyonumuz doğru bulursa buna yönelik redaksiyon veya diğer esaslı unsurlarında mutlaka ki değişiklikler getirmesi de gayet mümkündür, doğaldır. Kaldı ki Komisyondan çıktıktan sonra da Meclis safhasında zaten bu işlemlerin, bu düzeltmelerin, eğer doğru bulunuluyorsa öz bakımından getirilen tekliflerin düzeltilmesi mümkündür.

Sayın Başkanım, Türkiye’de 2005 yılında yürürlüğe giren yeni ceza mevzuatıyla gerçekten köklü reformlar yapılmıştır. Bu çerçevede Türk Ceza Kanunu’nda suçun karşılığı olarak öngörülen yaptırımlar cezalar ve güvenlik tedbirleri olarak öngörülmüştür. Bu ceza ve güvenlik tedbirlerinin ne şekilde infaz edileceği de 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da hüküm altına alınmıştır. Elbette ki bu yenileşme sürecinde uygulamada bir kısım yeni ihtiyaçların doğması, mevcut düzenlemelerin uygulamada bir kısım problemleri çözememesi gibi yetersizlikler sebebiyle zaman zaman kanunlarda değişiklik yapılması ihtiyacı olabilir. İşte bu teklif de öz itibarıyla uygulamada görülen bir kısım eksiklikleri, ihtiyaçları tamamlama amacıyla getirilmiştir.

Özet olarak teklifimizin 1’inci maddesiyle hükümlünün avukatı ve 5275 sayılı Kanun ile kendisiyle görüşmesine izin verilen kimseler ile yapacağı görüşmelere ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmektedir. Eğer, bu ilişki bir kuryelik, suç kuryeliği ilişkisine dönüşüyor ise yani hükümlüyle görüştüğü kişiler bir suçun işlenmesine aracılık etme ilişkisi şeklinde bir ilişki kuruyorlarsa işte 59’uncu maddenin dördüncü fıkrası her ne kadar avukat bakımından görüşmelerin böyle bir risk varsa, suç örgütünün ilişkilerine aracılık etme faaliyeti var ise bunun hâkim kararıyla kayıt altına görüşmelerin alınacağını, bir görevli nezaretinde bu görüşmelerin yapılacağını amir ise de bu görüşmenin yeni düzenlemeyle eğer böyle bir iş tespit edilmişse hukuka aykırılık, suç ilişkisi tespit

edilmişse hükümlünün buna karşı bir yaptırıma muhatap kılınması hedeflenmektedir çünkü İnfaz Kanunu'nun 2'nci maddesinde infaz kurallarının esasen herkese eşit biçimde uygulanacağı, hiçbir ayrımcılık yapılmayacağı, amacı belirten 3'üncü maddesinde de infazdaki amacın toplumun suça karşı korunmasını sağlamak ve hükümlünün hukuka uygun bir birey olarak toplum hayatına katılmasını sağlamak olduğunu düzenlemiştir. Dolayısıyla, hükümlünün tekrar bu suç işleme ilişkisini devam ettirmesi durumunda infazdan beklenen amacın da gerçekleşmeyeceği açıktır. Böyle bir ilişkinin varlığının tespiti durumunda hukukun da bu tür yasa dışı ilişkilere elbette ki evrensel hukuk çerçevesinde bir kısım yaptırımlar getirmesi ve müdahalede bulunması da kaçınılmazdır. İşte, bu 59'uncu maddeye altıncı fıkra olarak ilave edilmesi teklif edilen fıkra ile hükümlünün kendisi ile görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığının tespiti hâlinde başsavcılığın istemi üzerine yargı kararıyla, yani infaz hâkiminin kararıyla bu hükümlünün altı aya kadar görüşmeden yasaklanmasına karar verilmesi imkân dahiline alınmıştır. Peki, bu altı aylık sürede hükümlü hukuki bir yardıma ihtiyaç duyarsa, savunma hakkına ihtiyaç duyarsa bunu da gözetmiştir teklif. Bu hâlde de Türkiye Barolar Birliğinin ilgili baroyla temasa geçerek o hükümlü için bir avukatı resen görevlendirmek suretiyle hükümlünün de -elbette hukuki yardıma, hükümlü de olsa netice itibarıyla Anayasa'da tanınan insan haklarından yararlanacaktır ama belli kısıtlamalarla yararlanacaktır- bu haklarını koruması bakımından da Barolar Birliğinin işaredeceği ilgili cezaevinin bulunduğu yerdeki baroyla temasa geçerek görevlendirilmesini sağlayacağı bir avukat vasıtasıyla hükümlünün de bu haklarının güvence altına alınması da temin edilmiştir ve elbette, buna karşı, bir hukuk devleti olan Türkiye'de, diğer Anayasa'nın 36 ve diğer maddelerinde öngörülen kanun yolları burada da açık tutulmuş. Eğer bu sınırlama kararına karşı hükümlünün itirazı varsa yine buna da itiraz etme hakkı getirilmiştir. Bu illa altı ay olacak diye bir şey de yok. "Altı aya kadar" denilmek suretiyle üst sınır belirtilmiştir, bu beş gün de olabilir, on gün de olabilir, haftalık olabilir, iki haftalık olabilir, takdir tamamen buna karar verecek olan yargı mercisine ait olacaktır.

Sayın Başkanım, diğer 2 ve 3'üncü maddeler de orada da Sayın Dibek'in teklifiyle örtüşen, tamamen insani düşüncelerle kamuoyunun da bizim de vicdanımızı bazen yaralayan hadiseler. Netice itibarıyla hepimiz insanız, Allah kimseyi de o yerlere düşürmesin çünkü herkesin cenazesi olabilir, ağır hastası olabilir. Belki o mahkûmun hayatındaki en son isteği o çocuğunu görmek olabilir. İşte bu tür insani problemleri de bir yasa koyucu olarak Meclisin çözmesi gerekir. Bu düşüncelerden hareketle 94'üncü madde, hükümlülerin mazeret iznini düzenleyen 94'üncü maddeye getirilen ikinci fıkra değişiklik teklifiyle güvenlik bakımından sakınca oluşturulmaması ve hükümlünün tehlikeli olmaması durumunda ve talebi hâlinde başsavcılığın onayıyla -burada da prosedür basitleştirilmiştir, yani daha bürokratik aşamalardan dışlanmak suretiyle doğrudan başsavcıya, eskiden Adalet Bakanlığı da bu

konularda yetkiliydi- belli derecedeki yakınlar kadar ölümü hâlinde iki güne kadar yol hariç izin verilmesi, ölüm izni, bunun dışında, tabii, bu durumda ölen kişiyle yakınlığının ve ölüm olayının elbette belgelendirilmesi aranacaktır. Sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi hâlinde yine hükümlünün belli derecedeki yakınlarının ağır hasta, hayati derecedeki ağır hastalığı hâlinde bunun sağlık kurulu raporuyla tespit edilmesi ve akrabalık ilişkisinin belgelendirilmesi hâlinde yol hariç bir gün izin verilmesi teklif olunmaktadır. Yine izin verilen hükümlünün çünkü infaz kurumuyla hükümlünün ziyarette bulunacağı yerin bin kilometre, 2 bin kilometre olması mümkündür. Bu hâlde dışarıda da hükümlünün can güvenliğini sağlamak devletin sorumluluğu altındadır. Bunu mutlaka hükümlünün de oradaki güvenliğini sağlayacak tedbirleri almak bu izni veren makama verilmektedir bu yetki ve hükümlünün orada ceza infaz kurumunda mı ki, bana göre ceza infaz kurumu veya orada karakollardaki nezarethanelerde yani güvenli bir ortamda hükümlünün çünkü bu hükümlülerin de dışarıda gittiği yerde -her alternatifi yasa koyucu düşünmek zorundadır- husumeti olduğu kişiler olabilir, zarar görmesi muhtemel olabilir. Dolayısıyla, bunları da önlemek adına son derece güvenli ortamlarda muhafaza edilerek ziyaretini tamamlamasını müteakiben de yattığı ceza infaz kurumuna götürülmesi teklif edilmektedir.

Sayın Başkanım, 3'üncü madde ile de burada da tutuklularla ilgili hastalık izni. Bu konuda 116'ncı maddenin ikinci fıkrasına 6217 sayılı Kanun'la iki güne kadar, belli derecedeki yakınlarının ölümü hâlinde ölüm izni verilmesi çok yakın bir zamanda yüce Parlamentomuz tarafından kabul edilmişti. Bu ağır hastalık, yine hükümlülerde bahsedilen ağır hastalık hâllerinde de belli derecedeki yakınlarına tutukluların da yine soruşturma safhasında savcılık makamı, eğer kovuşturmayla geçilmişse de mahkeme veya hâkim tarafından bu hastalık izninin yol hariç bir gün izin verilmesi teklif olunmuştur ve bu iznin bu maddede sayılan her bir yakın birey için bir defa kullanılması imkân dâhiline alınmıştır. Yani ana, baba, eş, kardeş, çocuk için böyle bir üzücü hadisenin yaşanmışlığı tespit edilirse her biri için bir defaya mahsus olmak üzere tutuklunun bu ziyaret izninden yararlandırılması amaçlanmıştır. Bunda, biraz önce de bahsettim, özellikle 2 ve 3'üncü maddeler tamamen insani ve vicdani amaçlarla toplumda da baş gösteren bu duyarlılığı da dikkate almak suretiyle ki cezaevlerinde özellikle İnsan Hakları Komisyonumuzun uzun zamandan beri yapmış olduğu incelemelerde de mahkûmlardan bu yönde çok ciddi taleplerin geldiği de kayıtlar altındadır. Dolayısıyla, bu teklifler herhangi bir kişi veya kişiler hedeflenerek değil bu durumda olan herkese eşit biçimde uygulanması amacıyla, bundan herkesin, şartları tutan herkesin bu hükümlerden yararlanması amacıyla teklif edilmiştir. Teklifin komisyon ve Meclis safhasında mutlaka ki değerlendirmeleri yapılacaktır. Biz, bize düşeni yaptık bu noktada milletvekili olarak, Anayasa'nın bize vermiş olduğu hakkı kullandık. Bundan sonraki takdir yüce Komisyona ve Meclise aittir.

Süremi de uzattığım için özür diliyorum, saygılar sunuyorum hepinize.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Doğan Bey.

Evet, Oktay Bey, ilk söz, buyursunlar.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Turgut Dibek Bey'in verdiği teklife katılmamak mümkün değil. İnsani gerekçelerle bu teklife katıldığımızı ifade etmek istiyorum çünkü mahkûm da olsa öncelikle insandır, bunların birtakım haklarının da kullanılması gerekiyor fakat ikinci teklifte madde 2 olarak gelen teklifte endişelerimiz var, bunu dile getirmek mecburiyetindeyim.

Şimdi, yüksek güvenlik duvarını koyuyoruz ama diyelim ki bebek katilinin kongrelerde arzı endam eden ablası Rahmet'e gitti veya ağır hasta. Görüşmek istiyorum talebinde bulunduğu vakit siz de yüksek güvenlik gereği diyeceksiniz, izin vermeyeceksiniz ama biliyoruz ki bu bebek katilinin çok yüksek fikirlerinden istifade etmek üzere devletimizin en üst organlarını da ayağına gönderdik. Bu iki yapı bir aradayken bunu yüksek güvenlik sınırları içerisinde nasıl tutacaksınız? Sanki, hani şeytan ayrıntılarda gizlidir ya burada belki iyi niyetle gözden kaçırdığımız bir hassasiyeti huzurlarınıza, dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bu telafisi mümkün olmayan sıkıntılara bizi götürebilir. Bu konunun arkadaşlarımız tarafından bir kez daha dikkatle değerlendirilmesini arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bilhassa yürütme organının ve teklif sahiplerinin bu eleştiriler çünkü çok somut düzenleme. Somut düzenlemeye ilişkin somut eleştiriler ve talepler geliyor. Aynı kanaatte buluşulması hâlinde arada önergeler üretilmesi lazım.

Sayın Bakanım, baştan bir söz almak ister misiniz?

Buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İki değerli milletvekilimizin yapmış olduğu teklifte de olumlu hususlar var. Her ikisinin de bizim için kabul edilebilir boyutları var. Ben her iki arkadaşımıza da yaptıkları çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Tabii, burada teklif bundan sonra Komisyonumuzun tasarrufunda, ondan sonra Genel Kurulumuz şekillendirecek. Genel anlamda şunu ifade etmem gerekirse, Türkiye'de ceza infaz kurumlarımızın genel şartları ve koşulları maalesef çok iyi değildi. Bu noktada 2002'den bu yana önemli düzenlemeler, yenilikler yapılmaya başlandı. Hâlâ ideal bir noktaya gelmiş olduğumuzu söyleyecek durumda değilim ama 2002'den bu yana 205 ceza infaz kurumu kapatılmıştır ve bunun yerine daha modern, insani şartlarda cezaların infaz edilebileceği 60 ceza infaz kurumu açılmıştır ve şu

anda da devam eden 38 cezaevi inşaatımız ve ondan sonraki yıllara da planlamalarımız söz konusu. Çalışmaların amacı, daha insani koşullarda hükümlü ve tutukluların barındırılması, onların topluma kazandırılmasına dönük çalışmaların yapılabilmesi altyapının inşa edilmesi olacaktır. Buna paralel olarak Ceza İnfaz Yasası da yenilenmiş ancak bu Yasa'da eksikler ortaya çıktıkça da bu şekildeki müdahalelerle yasanın olgunlaştırılması, gelişen, değişen anlayışlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların haklarının temin edilmesi noktasında düzenlemeler yapılmıştır. Malumunuz, daha önce sadece hükümlüler için var olan ölüm izninin yakın tarihte KHK'yla tutuklular açısından da kullanılabilmesini düzenleyen bir yasa değişikliği yapılmış idi. Bugün, milletvekillerimizin getirmiş olduğu tekliflerle de yakınların hayati tehlike geçirecek şekilde rahatsızlığının kurul raporuyla belgelenmesi hâlinde bunlara hastalarıyla görüşebilme, tabiri caizse helalleşebilme izni getiren düzenlemeler, teklifler getirilmiş. Ayrıca, Ceza İnfaz Yasası'nın 59'uncu maddesindeki ikinci önergede, Sayın Kubat'ın önergesinde, bir avukat görüş izninin kötüye kullanılması ya da bir suç işlenmesi yönünde değerlendirilmesine yönelik tedbirler öngörülmüştür.

Burada biraz önce değerli milletvekilimizin getirmiş olduğu bir endişe var. O da İmralı'da hükümlü bulunan kişiyle ilgili olarak bir endişe serdetti değerli milletvekilimiz. Teklif aslında bu endişeleri önleyecek şekilde düzenlenmiş ama bilebildiğim kadarıyla arkadaşlarımızın hazırladığı bir önerge ile bu endişeleri de izale edecek, kesinlikle hiç akla bile getirtmeyecek şekilde düzenlemeleri içeren bir önerge var ama bu önerge olmasaydı bile 5275 sayılı Yasa'nın 25'inci maddesinin (g) fıkrasında müebbet ağır hapis cezasından hükümlülerin hiçbir şekilde cezaevi dışına çıkarılamayacağı ve izin verilemeyeceği hükmü var, genel hükümdür ama olur ki bir şekilde endişeye kapılır milletvekillerimiz, kamuoyu, böyle bir endişe oluşmasın diye milletvekillerimizin getirmiş olduğu bir önerge olduğunu da biliyorum.

Ben bu aşamada bu kadarla iktifa ediyorum. Bu çalışmalara katkı veren arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bu düzenlemelerde, yalnız, cezaevi idaresi açısından getirilecek düzenlemenin uygulanabilir olması açısından birtakım hususlara dikkat edilmesi gerektiğinin de altını çiziyorum. Cezaevinden hasta yakınıni ziyaret için çıkacak kişinin dış güvenlik görevlisi refakatinde belki il dışında bulunan yakınıni görmeye gitmesi söz konusu olabilecek. Bunun gittiği yerde nerede barınacağı, barınacağı yerin özel mekân olması hâlinde, çıkan kişinin göstereceği mekân olması hâlinde burada arama yapıp yapılamayacağı, buradaki güvenliğinin nasıl sağlanacağı, ona refakat eden güvenlik güçlerinin güvenliği nasıl sağlanacaktır, o gösterilen adreste güvenlik görevlilerini sıkıntıya sokacak bir tertibatın, teçhizatın olup olmadığının tespiti, birçok infaz güvenliği açısından detaylar var, yaşanmış acı tecrübeler var. Bu noktada, teknik arkadaşlarımızın birtakım uyarıları, müdahaleleri söz konusu olabilir. Yapılacak düzenlemenin uygulanabilir, en az problem taşıyan ya da

mümkünse problemsiz uygulanabilecek bir noktada olgunlaşması açısından katkı verecek herkese peşinen teşekkür ediyorum, çalışmaların hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Buyurun, Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, ben teklifi hazırlayan iki arkadaşımıza teşekkür ederim, bir günle on gün arasında... Burada İcra İflas Kanunu'nun 54'üncü maddesinde der ki: "Eğer yakın biri vefat etmişse üç gün içerisinde hacze gidilemez." Bu anlamda bu işin orta yolu acaba on gün değil, bir gün değil, üç gün getirilemez mi çünkü pozitif düzenlemelerimizde böyle bir düzenleme var. Böyle bir orta yol bulunamaz mı? Bu bir. İkincisi, burada tabii, Türkiye Barolar Birliği'nin görevlendireceği avukat orada, daha önce Hükûmet temsilcileri şunu söylemişlerdi, Bakanlık yetkilileri daha doğrusu: "Efendim, cezaevinin bulunduğu yerdeki baro..." Şimdi, bu da yani sanki biz o ilimizdeki baroya direkt "Türkiye Barolar Birliği" demesek, direkt o "mahallî baro" desek yani burada sanki biz barolarımıza güvenmiyoruz, Türkiye Barolar Birliği onun üzerinde vesayet... Bu bence biraz barolarımız için onur kırıcıdır. O ibareyi çıkarmakta yarar var diye düşünüyorum.

Bir başka hadise, avukat ve sair kişilerle görüşmesine altı aya kadar bu yasaklamak. Devam ediyor, hukuki sorunla ilgili görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu hâlde avukat da orada izin alınabilir ibaresi var ancak sair kişilerin mutlaka oradaki hükümlünün hukuksal sorun ihtiyacı olmayabilir. Örneğin, çocuğu boşanacak. Eşin gidip görüşme ihtiyacı olabilir. "Bakın, bizim çocuklarımız ayrılacak, siz babasınız, bu konuda düşünceniz nedir, ne değildir?" Bir sosyal ve beşerî ilişki ihtiyacı olabilir, görüşme ihtiyacı olabilir.

BAŞKAN – Mahmut Bey, sair kişiler konusu...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Sair kişiler konusunda orada...

BAŞKAN - ... avukat ve noterlerdir diyor. Sair kişiler, açıklama lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Evet, onların izni yok, orada o izin verilmemiş durumda, orada komple bir set çekilmiş, sadece o avukat için o ihtiyaç olabilir diye izin alınabiliyor, sair kişilere izin verilmemiş, orada onun üzerinde biraz daha çalışmak lazım diye düşünüyorum.

Geliyoruz, orada bir handikap daha var. Gerçi bu konuyu teklif sahibi arkadaşımızla daha önce görüştük, ancak hükümlünün devam eden davası var ise ne olur arkadaşlar? Bir, altı aylık yasaklama kararı var, hükümlüdür, ancak bu arada bir başka suç ile ilgili hüküm kesinleşmemiş, yargılaması devam ediyor ise bu yasaklama bize kesinlikle o aşamada komple ilişkileri kesecek. Yani görüşmeyi yasaklamış olacak, ancak belki diyebilirsiniz ki: "Biz burada izni devreye sokabiliriz." ama orada yine bir handikap var, bunu açmak lazım.

Bir başka sorun değerli arkadaşlar, o da yine şu: Hukuki soruna ihtiyaç oldu, A avukatı görevlendirdik gitti görüştü, aradan epey bir zaman daha geçti yine hukuksal sorun geçti. Aynı avukatı görevlendirebilecek miyiz, farklı avukat mı görevlendireceğiz? Burada, içimizde hukukçu, avukat arkadaşlar, herhâlde çoğumuz hukukçuyuz diye düşünüyorum. Yani dosyaya hâkim olmayan bir hukukçu, her hadisede ayrı ayrı hukukçu gider ise hükümlünün oradaki hukuksal yardımdan, destekten bekleyeceği yararı da aza indirmiş oluruz. Yani asıl olan dosyayı bilen bir kişinin bu işi bilmesi gerekir; bunu da göz önünde bulundurmakta yarar var.

Gerçi Sayın Bakan ceza infaz kurumlarıyla ilgili onu söyledi, ona gerek kalmadı. Her ilçemizde infaz kurumu yok, çoğu kapanmış durumda. Gidiş geliş vesaire bunlar, bu sıkıntılar olabilir, ona ben bir şey söylemiyorum, doğru. Ama bir başka mesele, biz -iyi bir çalışma, güzel- madem bunu ele aldık, Ceza Güvenlik Tedbirleri Kanunu'nu biz burada ele aldık, ne olur burada, 16'ncı maddede hükümlünün iyileşmesiyle ilgili eğer bir rapor var ise bunun cezasını iyileştikten sonraki infaza biz bırakıyoruz. Bu İnfaz Yasamızda bir boşluk var. Nedir bu boşluk? Tutuklu hayatı için kesin bir tehlike teşkil eden bir hastalığı veya bir sıkıntısı var ise, rahatsızlığı var ise buna da bir çözüm bir el atmak lazım. Nedir mesele? Yine bu 16'ncı maddedekinin paraleli olarak tutuklularla ilgili şöyle bir düzenleme getirilebilir ise bence çok daha verimli bir çalışma yapmış oluruz: "Tutuklunun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa tutuklu iyileşinceye kadar tutuklu yargılanamaz, Ceza Muhakeme Kanunu'nun 109'uncu maddesi uyarınca adli kontrol hükümleri tatbik edilir." şeklinde de bir düzenleme getirilebilir ise yani yine o tutuklunun şartları iyileştikten sonra yine tatbik edilebilir. Yani hiç olmazsa orada hayati tehlike teşkil eden o rahatsızlığı nedeniyle tutukluya tedavi etme imkânı da tanımış oluruz. Yani bu şekilde gerçekten hâlen hükümlü olmayıp da tedavisinden mahrum olan çok tutuklu var ve bu anlamda cezaevlerinde de ölen insanlar var. Buna da imkân tanırsak iyi olur. Teşekkür ediyorum bu aşamada.

BAŞKAN - Teşekkürler Mahmut Bey, çok sağ olun.

Murat Bey, buyursunlar.

MURAT BOZLAK (Adana) – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; gördüğüm kadarıyla Komisyonumuz hemfikir her iki madde konusunda, ben biraz aykırı bir düşüncede bulunuyorum.

Şimdi, ceza hukukunun temel ilkeleri vardır. Bu ilkeler olaylara göre ve şahıslara göre değişmez, herkes için geçerli olan ilkelerdir. Bu ilkelerden bir tanesi de "şahsa özel yasa olmayacağı" ilkesidir; iki: Ceza içerisinde ceza uygulaması da yasaktır.

Şimdi, burada bu her iki ilkenin de ihlal edildiği düşüncesindeyim. Şimdi, bakıyoruz maddeler herhâlde yer değiştirdi, 1'inci maddeyle 2'nici madde yer değiştirdi galiba, iki öneri

birleşince. Bir tanesi açıkçası Parlamantonuzun da aynı zamanda üyesi olan Sayın Haberal'a ilişkin bir madde, ikincisi Öcalan'a ilişkin bir madde. Yani şahıslara özel, net. Şu an için sokağa çıkın kamuoyunda kime sorsanız bu yasayla ilgili, isterseniz buradaki bakın mensubu arkadaşlara da sorun bu net bir biçimde herkes tarafından bilinen bir gerçekliktir. Yani biz burada şimdi şahıslara özel bir yasa çıkarıyoruz. Bugüne kadar cezaevinde bulunup da dışarıda annesi, babası, çocuğu, kardeşleri, hatta birden fazla kişisi birden ölen tutuklular yok muydu, hükümlüler yok muydu? Bugüne kadar niye aklınıza gelmedi? Ne zamanki Sayın Haberal'ın annesi rahatsızlandı, bu kimi milletvekili arkadaşlarımız tarafından dile getirildi ve hemen bu yasayı çıkarmaya çalışıyoruz.

Şimdi, Haberal'a ilişkin olan kısım yani tutuklu olanların yakınlarının hastalığı hâlinde izinli olarak gönderilmesine ilişkin değişikliği ben de olumlu buluyorum, insani bir şeydir, olumlu yaklaşıyoruz. Ama burada bir sorun var, biz niye sorunlarımızın hep kenarından dolaşıyoruz, öze niye inmiyoruz? Haberal'la beraber bizim şu an tutuklu 8 tane milletvekili arkadaşımız yok mu? Bu konuda niye bir değişiklik yapmıyoruz, sadece annesi rahatsız diye göndereceğiz? Bana göre cezaevinden annesini ziyaret için Haberal'ı yanında jandarmalarla annesinin yanına gönderirseniz annesi daha çok kahrolur. Milletvekilidir, onun serbest kalması için, tutukluluğunun kaldırılması için bir şeyler yapmalıyız.

Şimdi, diğer taraftan, öbür madde de Öcalan'a ilişkindir. Yine bildiğiniz gibi takriben -Sayın Bakanımız da burada, kendisi de yakinen biliyor- altı aya yakındır Öcalan'la bir kez ailesi görüşmüş, onun dışında avukatlar dâhil hiç kimse görüştürülmüyor, açık net bir tecrit uygulaması içerisindedir. Şimdi, sürekli işte koster yok, sıkıntıya girdi Bakanlık, yetkililer sıkıntıya girdi. Bu sıkıntıyı gidermenin yolu nedir? Bu sefer avukatlarla olan görüşmeyi, aileyle olan görüşmeyi altı ay kadarlık bir süreye yaymadır. Bu da şahsa özel bir değişikliktir ve bir de ceza içerisinde ceza öngören bir değişikliktir.

İşin doğrusu, şunu özellikle AKP'li arkadaşlarıma söylüyorum: Bu ülkenin geleceği konusunda Parlamantomuzun ciddi bir çalışma yürütmesi gerekiyor. Öcalan olayını siz Kürt meselesinden ayrı bir tarafa koyamazsınız, bunu herkes biliyor. Belki toplantılarda filan net olarak ifade edilmiyor, kimisi hakaret düzeyinde laflarla ifade etmeye çalışıyor ama bu bizim toplumsal bir gerçekliğimizdir. Bu ülkede Kürt ve Türk halkı birlikte kardeşçe eşit koşullarda barış içerisinde yaşamak istiyor, ayrılık isteyen yok, bölünmek isteyen yok. Yıllardır devam eden bir çatışma sürecini yaşıyoruz ve bu çatışmada, bu zor ve çatışmalı dönemde insanlarımız göz yaşından, üzüntüden başka bir şey görmediler. Şimdi, bu tecrit olayı, altı aylık süre ben öyle inanıyorum ki toplumsal barışımızı zedeleyecektir, toplumsal barışımıza katkı sunmayacaktır. Tam da birçok insanın Öcalan için İmralı dışındaki bir cezaevine nakledilmesi gerektiğinin söylediği bir dönemde, hatta ev hapsi talebinin de

gündemde olduğu dönemde biz “Altı ay süreyle yasaklansın, ailesiyle dahi görüşmesin.” gibi bir yasa teklifini görüşüyoruz şu an için. Türkiye’de barışı isteyenler, demokratikleşmeyi isteyen herkesin bu konuda gerçekten duyarlı olması gerekiyor, özellikle AKP’li arkadaşlarımız sizin kabul etmediğiniz hiçbir yasa teklifi ne bu Komisyondan geçiyor ne de Parlamentodan geçiyor. Şimdi, geleceği belirleme de -geçen Genel Kurulda da belirtmiştim- AKP’nin elindedir. İki seçeneğiniz var ya mevcut duruma, yöneme devam ederseniz, şiddeti artırırsınız, bu halklarımıza bir yarar sağlamaz, çatışma ortamını şiddetlendirir, hepimizi üzer veyahut da barış ve demokratik çözüm yolunu açarsınız, o noktada da hep birlikte birbirimize yardımcı oluruz diyoruz. Ben özellikle Öcalan’a ilişkin düzenlemenin çok yanlış, hukuksuz olduğu kanısındayım.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Ali İhsan Bey.

Ali İhsan Bey, hem izin istiyorsun hem konuşabileceklere...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, on ikiye on kala bütün arkadaşlarımızla beraber izin istiyoruz yani öğleden sonra devam etmek üzere.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün gerçekten önemli, ancak sorunu temelden çözmeyen iki yasa önerisini, yasa teklifini Adalet Komisyonunda görüşüyoruz. Hepimizin kabul edebileceği üzere tutukluların ölüm veya sair nedenlerle cezaevlerinden izinli olarak çıkabilmeleri ve yakınlarının cenazelerine katılabilmeleri, yakınlarıyla görüşebilmeleri insani bir davranıştır. Bu konuda herhangi bir çekincemiz yoktur, Cumhuriyet Halk Partisi olarak da bunun makul bir davranış olduğunu kabul ediyoruz. Ancak bizim buradaki itirazımız ve çekincemiz aslında Adalet Bakanlığının ve iktidar partisinin sorunu kökten çözmeye yönelik olmayan, sadece durumu meşrulaştırmaya yönelik geride götüğü amaçlardır.

Şimdi, Sayın Başkan, 2009 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde bir pilot dava görülüyor. Bu davayı hukukçularımız, Sayın Adalet Bakanı, Sayın Adalet Komisyonu Başkanı olarak, Adalet Komisyonundaki üye olarak hepimiz biliyoruz. Bu davada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi “Türkiye’deki tutukluluk kararları basmakalıp gerekçelerle verilmektedir, bu durum Türkiye’de sistematik bir soruna dönüşmüştür,” kararına varıyor. Yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2009 yılında bakmış olduğu bir pilot davada sorunun Türkiye’de sistematik hâline geldiğini ve tutukluluk kararlarının basmakalıp gerekçelerle verildiğini çok açık bir şekilde deklere ediyor ve hüküm altına alıyor. 2009 yılından bu yana da yani geçtiğimiz, geride bıraktığımız yılın on ikinci ayına kadar da yaklaşık, sanıyorum bu birkaç sayı, rakam olarak artmış olabilir ama tam 450 kez, Türkiye, Avrupa

İnsan Hakları Mahkemesinde bu tutukluluk kararları nedeniyle mahkûm oluyor. Bakın, bu mahkûmiyet kararlarının gerekçesi hep aynı. Mahkûmiyet kararlarının gerekçesinde diyor ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi: “Yargılamada makul süre aşılmıştır, uzun tutukluluk süreleri ceza yerine geçmektedir. Bu durum açıkça bir insan hakları ihlali oluşturmaktadır.” Yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 436 kez vermiş olduğu kararda açıkça yargılamada makul sürenin aşıldığını, uzun tutukluluk sürelerinin âdeta ceza yerine geçtiğini ve bunun temel bir insan hakkı ihlali yarattığını açıkça söylüyor. Şimdi, biz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu bu müteaddit kararlara rağmen yani dört yüzleri, beş yüzleri bulan bu kararlarına rağmen ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu uzun tutukluluk sürelerinin açık bir insan hakkı ihlali yarattığı görüşüne rağmen bu konuda herhangi bir çalışma yapmıyoruz. Maalesef Adalet Bakanlığı sorunun özünü çözmeyi bir kenara bırakıp sorunun etrafından dolaşmayı ve kamuoyunu tatmin edecek, mevcut durumu meşrulaştıracak bir anlayışla hareket etmeyi tercih ediyor. Bu sadece Adalet Bakanlığında yok, aynı zamanda iktidar partisine hâkim olan anlayışta var. Bu sorun gündeme getirildiğinde hep geçmişe atıfta bulunarak, geçmişten örnekler verilerek bugünkü sorumluluğun dışına çıkılmaya çalışılıyor. Adalet Bakanlığı tarafından, oysaki Adalet Bakanlığının temel görevi, temsil ettiği makamın temel sorumluluğu bu ülkede şu anda görevde yaptığı süre içerisinde adaletin tecellisi için gereken düzenlemeleri yaşama geçirmek olmalıdır. Ancak Adalet Bakanlığı tamamen bu anlayıştan sıyrılarak âdeta iktidar partisine de hâkim olan genel bir anlayışla âdeta bir rövanş alma anlayışıyla hareket ediyor. Dolayısıyla biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yasaı makul sürelerle kabul ediyoruz, ancak bu düzenlemenin aslında var olan temel sorunu çözmek için yeterli olmadığını, amacın aslında insan hakları ihlallerini ortadan kaldırmak olmadığını burada açıkça belirtmek istiyoruz. Burada Adalet Bakanlığının ve iktidar partisinin anlayışı var olan insan hakları ihlali ortadan kaldırmak değildir, tam tersine var olan insan hakları ihlali ufak tefek rötüşlerle meşrulaştırma çabasıdır. Bunu burada Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kınadığımızı açıkça ifade ediyorum. Hepimizin Adalet Komisyonu üyeleri olarak yapması gereken, Adalet Bakanlığının yapması gereken açık insan hakkı ihlali oluşturan uzun tutukluluk sürelerinin önüne geçecek düzenlemeyi birlikte oluşturarak ve içeride bin günü aşan bir süre yatan milletvekillerimizin de Parlamentoda çalışmalara katılmalarına olanak sağlayacak bir düzenlemeye acilen ve ivedilikle Adalet Komisyonunun gündemine getirmek olmalıdır.

Bunun dışında diğer bir teklif hükümlülerin avukatlarıyla görüşme yasağı. Şimdi, Sayın Başkan, Sayın Bakan; hepimizin tabii ki temel anlayışı terörün önlenmesidir. Terör örgütü liderlerinin cezaevinden göndermiş oldukları mesajlarla terör örgütünü kontrol etme ve yönlendirme çabalarının önüne geçilmesidir. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak buna herhangi bir itirazımız ve çekincemiz yok. Ancak burada da sanki Terörün Finansmanının Önlenmesi Yasa Tasarısı’nda olduğu gibi, Devlet

Sırrı Yasa Tasarısı'nda olduğu gibi görünen amacın dışında, aslında demokratik olmayan ve başka konulara teşmil edebilme anlayışıyla hazırlanan bir tasarı acaba Adalet Komisyonu gündemine getirilmiş midir kaygısını yaşıyoruz. Yani zaten geçtiğimiz biliyorsunuz aylarda basına yansıdı, Sayın Başbakan da deklare etti. Terör örgütü lideriyle, malum terör örgütü lideriyle devletin görüştüğünü, malum terör örgütü liderinin vermiş olduğu, örgüte vermiş olduğu mesajlarla terörün önüne geçilmeye çalışıldığını ve bunun da meşru bir davranış olduğunu Sayın Başbakan ifade etti. Yani şimdi devlet bir taraftan terör örgütü lideriyle görüşmeyi kabul edecek, bir taraftan terör örgütlerinin görüşmeleri sonucunda vermiş oldukları mesajlarla terörün önüne geçmeye ve terörün önlenmesine katkı sağlamaya çalışacak yani devlet bir şekilde terör örgütlerini bu mesajlaşmaya açıkça teşvik edecek ama diğer taraftan da bugün getirilen tasarıyla “Biz terör örgütüyle mesajlaşmasının önüne geçmek istiyoruz.” gibi bir mantaliteyle Adalet Komisyonunun önüne gelecek. Dolayısıyla bu süreç göz önünde tutulduğunda biz acaba arkada hangi amaçlar var? Dediğim gibi az önceki tasarı bahsettiğim Devlet Sırrı Yasa Tasarısı'nda olduğunda gibi, arabuluculukta olduğu gibi, Terörün Finansmanının Önlenmesi Yasa Tasarılarında olduğu gibi acaba Hükûmetin gerideki asıl amacı nedir? Bu amaçlar hukuk devletinin ilke ve temelleriyle bağdaşmakta mıdır? Bunun ciddi kaygılarını yaşamıyor değiliz. Bu çekincelerimizi de burada ifade etmek istiyorum.

Sonuç olarak Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu söylüyoruz: Terörün önlenmesi... Terör örgütü liderinin vermiş olduğu mesajlarla terörü bu ülkede azdirmasını hiçbirimiz tasvip etmiyoruz, ancak devletin, Hükûmetin siyasal liderinin geçmiş dönemdeki yaptığı açıklamalarla bunlar birlikte değerlendirildiğinde acaba burada daha başka amaçlar mı var, başka hükümlüler için başka hedefler mi güdülüyor kaygısını da burada dile getiriyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun Mevlüt Bey.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri; teklifin tümüne baktığımız zaman özellikle 1’inci maddesi üzerinde ben de görüşlerimi ifade etmek istiyorum. Türkiye’nin terörle mücadelesi hükûmetler üstü millî bir politikadır. Gerçekten bütün hükûmetler Türkiye’yi bu beladan kurtarmak için elindeki imkânlar ölçüsünde çaba göstermiştir ve terör belasından Türkiye çok çekmiş ve büyük bedeller ödemiş bir ülkedir. Terör örgütü liderinin örgütü cezaevinden yönettiği ve yönlendirdiğini bütün kamuoyu bilmektedir. Basında boy boy yol haritaları, düşünceleri, velhasıl terör örgütüne yönelik mesajları sürekli yer almaktadır. Bu yönlendirmenin de avukatları vasıtasıyla yapıldığını herkes biliyor. Dolayısıyla terörle bir taraftan mücadele edilirken diğer taraftan da terör örgütünün açıkça cezaevinden yönlendirilmesi bu mücadele

ile çelişki teşkil ediyor bana göre. Bu sebeple böyle bir yönetim tarzının uygun olmadığı kanaatindeyim. Teklifte altı ay kısıtlama getirilmesinin, bunun savcılık talebi ve hâkim kararıyla yönlendirilmesinin, bu sürecin tamamen hâkim kararı kontrolünde olmasının doğru bir yöntem olacağı ve teklifin bu maddesine tamamıyla katıldığımı ifade etmek istiyorum.

2'nci maddede de, gerçekten insani duygularla bir hükümlünün veya tutuklunun yakınının ağır hasta olması veya ölmesi, cenazesine katılma gibi insani duyguların yasa ile karşılanması gerektiğini, bu konuda yasal bir düzenlemenin yapılması gerektiği konusunda her birimiz hemfikiriz diye düşünüyorum, bu makul bir düzenlemedir. Gerçekten, geçtiğimiz günlerde bir hükümlü beni aramıştı. Babası vefat etmiş, “Ben ne olur cenazesine katılayım, babamı son defa bir göreyim.” diye bir teklif getirdi. Gerçekten onu babasıyla grştrememenin, cenazesine katılmasını sağlayamamanın bir milletvekili olarak ezikliğini yaşadım. Hepimizin başına gelebilecek türden insani bir davranış. Bu noktada herhangi bir tereddüt yok, ancak burada uygulamanın iyi izlenmesi ve denetlenmesi, bu konuda özellikle görüşmenin yoldaki emniyetin iyi sağlanması gerektiğini düşünüyorum.

Teklifin hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAşKAN – şimdi, Sayın Bakanım, sabahleyin saat 13.00'te başka bir işinizin olduğunu ifade ettiniz, tek sözcü kaldı, siz de tabii cevap vereceksiniz. Bunu nasıl bağdaştıralım? şimdi, CHP'nin de aşağıdaki basın toplantısı veya bir metin kaleme alması sebebiyle ara vereceğim. İsterseniz ben size şu anda söz vereyim, ondan sonra ara vereyim, on dakika içerisinde ara vereyim, eğer öğleden sonra gelebiliyor iseniz o zaman vereyim nasıl tensip edersiniz?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz Sayın Bakanı dinlemek istiyoruz Başkanım.

ADALET BAKANI SADULLAH ERĐİN (Hatay) – O zaman kısa bir değerlendirme, çok uzatmayacağım, birkaç cümleyle sadece.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ama bir dakika... şimdi, Sayın Bakanım, ğleden sonra sizin gelmenizi istiyoruz biz. Sizin sylemlerinize ilişkin benim eleştirilerim de olacak, o nedenle sizin burada bulunmanızın doğru olduğunu düşünüyorum.

BAşKAN – Bakanım, sözü şimdi veriyorum.

ADALET BAKANI SADULLAH ERĐİN (Hatay) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Kısa kısa değerli milletvekillerimizin tespitlerini birer ikişer cümleyle değerlendirmede bulunmak istiyorum.

Sayın Tanal'ın hasta tutuklularla ilgili bunların tutuksuz yargılanmalarını içeren bir düzenleme olmalı teklifi var. Burada aslında Ceza İnfaz Yasamızın 116'ncı maddesi 16'ncı maddeye yollama yapıyor, oradaki şartlar var ise tutukluların da rahatsızlığından dolayı, tabii şartlarda bunlar adli tıbbın onayladığı bir rapora dayalı olmak şartıyla tutuksuz yargılanabileceği ihtimalî söz konusu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Özür dilerim, sizin son bir genelgeniz var, orada sıkıntı var.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Onu ayrıca tartışırız.

Burada Sayın Bozlak'ın bu tekliflerdeki düzenlemelerin bir tanesinin Öcalan'la ilgili, diğerinin de Sayın Haberal'la ilgili olduğunu söyledi. Bu teklifin her ikisi de genel düzenlemedir. Bu şartlarda olan tüm hükümlü ve tutuklularla ilgili uygulanacaktır. Dolayısıyla şahsa özel bir düzenleme tespitine katılmadığımı ifade ediyorum.

Onun dışında, Sayın Köktürk'ün “Adalet Bakanlığının sorunu çözmeye dönük olmayan geçici bir yaklaşımı ne kadar samimi, onun da arkasında başka niyetler var mı?” gibi yaklaşımını biraz aşırı alıngan ya da şüpheli bulduğumu da ifade edeyim. Bu teklifin arkasındaki gerekçeler çok net, çok açık ve genel düzenlemeler. Burada hem Arbuluculuk Yasa Tasarısı gelişmiş ülkelerde var olan bir uygulama. Komisyonumuz kendince gördüğü tedbirleri alacaktır, onun dışında terörizmin finansmanı ile ilgili Komisyonun gündeminde bulunan tasarı da G 20 üyesi ülkelerin tamamında var olan düzenlemelerin Türkiye’de de uygulanmasını içeren ve uluslararası terörizmle mücadele konseptinde getirilen bir düzenleme, arkasında bir fikir yok ama gördüğünüz endişeler varsa, orada tereddüt edilecek hükümler varsa komisyon ve Genel Kurul aşamasında eleştirilerinizle olgunlaştırılabilir düzenlemelerdir diye düşünüyorum. Ama Türkiye’de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki şikâyetlerin önemli bir kısmının uzun yargılamalardan kaynaklı makul olmayan sürelerin olduğu ve bundan dolayı da Türkiye’nin ihtar aldığı tespiti kısmen katıldığım bir tespittir. Ancak bununla ilgili çok köklü radikal girişimlerimiz var, çabalarımız var ve bunun da meyvelerini almaya başladığımızı her platformda ifade ediyorum ve inşallah en geç bir hafta içerisinde, belki bu cumaya kadar, olmazsa hafta ortasında buna ilişkin çok geniş kapsamlı bir tasarımı önce Meclis Başkanımıza, oradan da Adalet Komisyonumuza getireceğiz ve burada o tasarı içerisinde bu süreleri daha da kısaltacak çok önemli düzenlemeleri beraberce inşallah yasalaştıracacağız ve şu andaki mevcut yapıda da ben bir öngörümü paylaşayım. Hukuk davalarında bir sene sonra Türkiye’de ortalama yargılamaların bir yıla indirileceğini –temyiz süresi dâhil- ceza yargılamalarının da bir buçuk-iki yıl içerisinde de yine bir yıllık ortalama yargılamaya ulaşacağımızı ümit ediyorum. Yargıtayda şu anda görülmekte olan dosyaların erimeye başladığını, stokların eridiğini ve hukukta bir yılda, cezada bir buçukla iki yıl arasında bir sürede stok dosyaların biteceğini ve Yargıtay üyelerinin dairelerinin postaya çalışacağı, teknik tabir, postadan gelenlerin anında gündem olabileceği bir zemine ulaşacağız. Bu da Türkiye’de davaların bir yıl içerisinde -temyiz süreci de dâhil- bitirilebileceği bir sürece ulaşabileceğimizi gösteriyor. Bu, Türkiye açısından bir devrim. Bu sonuca ulaşabilmek için önemli gayretler var, bunları görmezden gelmek doğru değil diye düşünüyorum, inşallah bir hafta içinde en

geç Meclisimize diğer paketimizi de göndereceğimizi ümit ediyorum ve tekrar teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar ara vereceğim. Bakanım öğleden sonra olabilecek imkânınız var mı?

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Efendim, benim Başbakanlıkta düzenlemiş bulunduğumuz bir çalışmam var, gayret edeceğim ama yetişemezsem de bizim değerli milletvekili arkadaşlarımızla bir araya geldiğimiz tek platform burası değil, yarın başka bir kanun tasarısı vesilesiyle yine buradayız, ondan sonraki süreçte komisyondayız, Genel Kuruldayız. Her surette değerli milletvekillerimizin eleştirilerini, tespitlerini, tutumumuzla, tavrımızla ilgili yaklaşımlarını ifade etme imkânları var ve bu ifade edeceklerini de cevaplama imkânımız olacaktır diye ifade ediyorum.

BAŞKAN – Ali Rıza Bey’in bir sözü var.

Buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Bakanım, tabii ki biz sizinle 23’üncü Dönem çok platformlarda karşılaştık, bu dönemde karşılaşacağız ama siz sorulara doğru dürüst yanıt vermediniz. Benim elimde sorular da var. Şimdi, yarın da tabii ki karşılaşacağız ama burada çok ciddi bir kanun teklifini görüşüyoruz ve bu infaza ilişkin kanun teklifi, tutuklular ve hükümlüleri ilgilendiren kanun teklifi. Sizin de bu konuda kamuoyuna yansıyan eylemlerinizi var, sözleriniz var, ben bu sözlerinizi eleştireceğim yani burada sizin olmanızı istiyorum. Bu Adalet Komisyonu, siz olmadan biz burada bürokratlarla bu kanunu götürmemizin ne kadar doğru olduğunu ben sizin takdirlerinize sunuyorum. Yani sizin olmanızı burada olmazsa olmaz unsur olarak ben görüyorum. Çünkü bizim muhatabımız sizsiniz, siyasi otorite olarak sizsiniz, burada bürokrat arkadaşları eleştiremeyiz. O nedenle, biz sizin buraya mutlaka gelmenizi istiyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

Temenniniz tutanağa geçti.

Bakanım, buyurun.

ADALET BAKANI SADULLAH ERGİN (Hatay) – Sayın Başkanım, tabii Sayın Öztürk’ün talebi makul bir talep, ancak şu anda saat 11.55 ve ben saat 13.00’e kadar kalabileceğimi ifade etmiştim sizlere. Şu anda verilen ara değerli milletvekillerimizin kendi parti çalışmasına dönük bir aradır, bunu da anlayışla karşılıyorum. Komisyonumuz, bu noktada Sayın Başkanın tasarrufudur, üye arkadaşlarımızın bir mazeretine binaen böyle bir karar almıştır, saygı duyarım ama aynen arkadaşlarımızın mazereti gibi yürütmenin temsilcisinin de belli programları, mazeretleri olabilir, bunun da anlayışla karşılanması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Değerli Bakanım, değerli arkadaşlar; talepleri karşılayacak çareler sonsuz, bir defa yarıma kadar ara verirsem ihtiyaca kâfi gelmez, senin konuşma süreni genellikle tahmin ediyorum, Bakanım da cevap verecek, Bakanım cevabını bitirmeden kalkmak durumunda olacak. Zaten geneli üzerindeki müzakerede bulunacaksınız, yarın da Bakanım burada. İstisnaen başta, bu konudaki kritik noktasında size veririm, aynı kritik buraya, tutanağa gelir. Yarın çek kanunumuz var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) - Öğleden sonra devam edecek miyiz buna?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bugün bunu bitirelim, irade o noktada. Öğleden sonra Ali Rıza'nın talebi karşılanıyor o noktada.

14.10' da toplanmak üzere çalışmaya ara veriyorum, öğleden sonra da bitireceğiz.

Kapanma Saati: 12.00

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.13

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

-----0-----

BAŞKAN – Arkadaşlar, Oturumu, İkinci Bölümü açıyorum.

Saygılar sunuyorum, başarılar diliyorum.

Ali Rıza Bey, herhâlde siz yine tasarıyla ilgili görüşleri burada zikredeceksiniz, öbür temenni ve beyanlarınızı yarın aktaracaksınız. Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyesi arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, burada gerçekten Türkiye'nin son zamanlarında, özellikle insan haklarının ihlal edildiği çokça dile getirilen bir alandaki konularla ilgili düzenleme yapıyoruz yani ceza infazlarına ilişkin kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi. Tabii, konuşmamın başında da söylüyorum, burada aslında bu müesseselerle ilgili benim çok ciddi eleştirilerim var, aslında benim değil Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin eleştirileri var. Yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki Türk yargıçlarının eleştirileri var, onları Sayın Bakanımız olmadığı için söyleyemiyorum. Bir de tabii, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı hakkında hazırlanan fezleke sonrası Sayın Bakanın ve Sayın Başbakanın söylemlerine ilişkin eleştirilerim olacaktı, onları yarına saklıyorum. Değerli arkadaşlarım, her şeyden önce şu konuyu tespit ederek konuşmamı sürdürmek istiyorum: Adalet Komisyonu aslında diğer komisyonlardan çok farklıdır. Adalet Komisyonu üyelerinin bağlı olduğu ana kriter hukuktur dolayısıyla hukuktan sapma adaletçiler tarafından, hukukçular tarafından kabul gören bir anlayış değildir. Yine, Adalet Bakanlığı da diğer bakanlıklar gibi bir bakanlık değildir, olmaması gerekir. Şimdi, değerli arkadaşlarım, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'de tutukluluktan ve hükümlülükten söz ederken ana unsur olarak, tutukluluğun aslında cezalandırmanın bir karşılığı olmadığını, modern ceza hukukunda bunun geçici bir tedbir olduğunu yani ceza muhakemesinin amacına kavuşabilmesi için geçici bir tedbir olduğunu söylüyor. Hepimiz de çeşitli vesilelerle söylüyoruz ki buradaki temel kural kişilerin tutuksuz yargılanması, istisna olan da tutukluluk. Burada, tutuklama, aslında istisna olmakla birlikte tutuklamanın koşullarının yani yasada ya da uluslararası hukukta aranan koşullar var olduğu zaman hemen tutuklamaya başvurmak gerekir mi sorusunu sormak lazım. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi diyor ki:

“Tutuklanmayı gerektiren koşulların var olmasında dahi tutuklamayla elde edilmek istenilen amaç başka koruma tedbirlerinden elde edilemiyor ise -yani tutuklamak, artık, zorunlu ve kaçınılmaz ise- ancak o takdirde tutuklamaya başvurulabilir.” deniliyor. Yani birinci unsur olarak tutuklama konusunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sadece kuvvetli suç şüphesinin varlığını yeterli görmüyor, kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut olguları arıyor ama bununla beraber tutuklama için iki şarttan birisini arıyor, diyor ki “kaçma şüphesi, delilleri karartma şüphesi”. “Bu durumlar olduğu zaman tutuklama yapılabilir ancak -demin de söyledim- bu yola başvurulabilmesi için tüm yollar denenmelidir, diğer koruma tedbirleri denenmelidir. Bu olmazsa tutuklamaya başvuramazsınız.” diyor. Bu olabiliyorsa... Çünkü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tutuklamayla yargılama sürecini birbirinden ayırıyor. “Yargılama süreci başka bir süreçtir. Tutuklama kararları, tutuklamanın devamına ilişkin kararlar ve tutuklamaya itiraz kararları ana dava sürecinden ayrı kararlardır.” diyor. Tutuklama nedenleri arasında cezanın ağırlığını ya da niteliğini bir tutuklama nedeni olarak kabul etmiyor çünkü “Cezanın ağırlığı ve hafifliği yani niteliği yargılama sonucunda verilecek ceza miktarıyla ilgili bir durumdur. Cezanın niteliği, ağırlığı ya da hafifliği tutuklama için bir neden değildir.” diyor ve suçlar arasında bir ayrıma gitmiyor. En son Cahit Demirel kararında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi diyor ki “Türkiye’de yargılama sisteminde yasadan ve uygulamadan kaynaklanan sistematik ve yaygın ihlaller vardır.” ve bu sorunun da nerelerden kaynaklandığını söylüyor. “Birincisi: Mahkemelerin mevcut delil durumu, suçun vasfı ve mahiyeti, delilleri karartma ve kaçma şüphesi gibi, tek tip, klişe, soyut gerekçelerle tutuklama kararı vermeleri. İkincisi: Tutuklama kararını verirken diğer koruma tedbirlerine başvurmamaları, bunları göz önüne almamaları ve -Türkiye için söylüyor bunları- en önemlilerinden bir tanesi de burada tutuklama kararının hukuka uygunluk denetiminin duruşmalı yapılmaması yani yanlış yapılmasıdır.” diyor. Dolayısıyla bu kararları belirtirken, yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, pek çok içtihadın da Türkiye’deki adil yargılanma hakkının ihlalinin, artık, bir kural hâline geldiğini ve Türk Hükûmetinin bu yanlışlıkları düzeltmesi gerektiğini söylüyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını, yani tutuklama kararı verirken, yargılama yaparken ya da itiraz kararları verirken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarını göz önüne almayan yargıç ve savcılar da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu kararlarını göz önüne almasının, bunları dikkate almasının sağlanması gerektiğini söylüyor. Öte yandan, Türkiye’de gerçekten bu tutukluluk aslında fiilî bir mahkûmiyete dönüştü, bu bir gerçek. Bu her ne kadar kabul edilmese de Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül, 23’üncü Dönem Beşinci Yasama Yılı açılış konuşmasında, tutukluluğun fiilî mahkûmiyete dönüştürüldüğünü, bu tür aksaklıkların giderilmesini, Hükûmetin ve Parlatentonun bu konuda gerekli düzenlemeleri yapmasını istedi ama buna rağmen, o günden bugüne çok zaman geçti ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de ısrarla ve inatla, Türkiye’de

gerçekten adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini, aslında adil yargılamanın olmadığını belirtmesine rağmen, Türkiye’den bu konuda, Hükûmetten de, Türk Hükûmetin de bu konuda tedbir almasını istemesine rağmen bu konuda gözle görülür bir adım atılmadığını hep birlikte görüyoruz. En son, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde görev yapan Türk Yargıç Işın Karakaş, 2010 yılında, insan hakları konusunda, adil yargılanma konusunda Türkiye’deki hakları, ihlalleri birinci sıraya aldığını söyledi. Değerli arkadaşlarım, bununla vurgulama istediğim konu şudur: Türkiye’de adil yargılanma söz konusu değildir. Türkiye’de yargıçlar ya da savcılar öncelikle bir yargılama yaparken, hukuki konularda bir değerlendirme yaparken sadece yasama organına, yürütme organına karşı değil, aynı zamanda kendi iç dünyalarından gelen fırtınalara da karşı bağımsız olmak durumundadırlar. Biz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yetkisini, yargı yetkisini kabul etmiş bir ülkeyiz ve biz bu çerçevede de Türkiye’de Anayasa’nın 90’ıncı maddesini 2004 yılında değiştirdik ve değiştirme nedenimiz de eğer kendi yasalarımızla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları arasında bir çelişki olduğu zaman Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının üstte olduğunu, hatta bunların Anayasa’ya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesine gidilemeyeceğini söyledik. Ama bunları söyledik, çok güzel, fakat önemli olan, Adalet Komisyonunun ya da Türkiye Büyük Millet Meclisinin burada ne kadar güzel yasa yaparsa yapsın yasa yapması çok önemli değil, önemli olan bunu uygulayacak zihniyetin gerçekten yasada ve uluslararası hukuk kurallarında öngörülen kurallara uymalarıdır. Ceza Muhakemesi Kanunu ya da İnfaz Kanunu her şeyden önce sanıklar ya da sanık avukatları ve sanık yakınları için uyulması öngörülen yükümlülükleri öngörmüyor. Her şeyden önce bu yargılamayı yapan savcı ve hâkimlerin de uyması gereken kuralları ve yükümlülüklerini hatırlatıyor. Türkiye’de itiraz edilen konu şudur: Yargılamaların hukuk kurallarına uygun yapılmasına kimsenin itirazı yoktur. İtiraz ettiğim husus, Türkiye’de yöntem olarak, usul olarak yargılama yapan hâkimlerin açıkça hukuka meydan okuyarak yargılama faaliyetlerini sürdürmeleridir. Bu sadece kamuoyunda bilinen, Ergenekon adıyla bilinen ya da KCK davası olarak bilinen davalarla ilgili yargılamalar değildir. Bugün Anadolu’nun en ücra köşesindeki herhangi bir yargıç arkadaşımızın da tutuklama kararı verirken yazdığı kararla, herhangi bir hırsızlık davasında bir hâkimin tutuklama kararı verirken yazdığı kararın arasında fark yok. Suçun vasfı ve mahiyeti, mevcut delil durumu, sanığın kaçma şüphesi, delillerin toplanmamış olması, “Haydi oğlum içeriye...” Yani bunu hukuk devletinde savunmak mümkün değildir arkadaşlar. Aslında bugün bu tartışmaları yapıyor olmamızın bence temel nedeni, tutukluların ya da hükümlülerin hakkında tutuklama ya da hükümlülük kararı verildikten sonra bunların insan olduğunu unutuyoruz. Elbette ki ceza muhakemesinin konusu, suç işlediği hakkında çok kuvvetli suç şüphesi bulunan insanla ilgilidir, konusu budur dolayısıyla oradaki insan hakkında zaten suç işlediği konusunda bir anlayış vardır ama bu demek değildir ki o insan, insan olma özelliklerinden

ve insan haklarından mahrum kalacak. Yani tutuklama ya da hükümlülük insanın bazı haklarının kullanılmasına kısıtlamalar getirebilir ama bireyin temel hak ve özgürlüklerine yönelik kısıtlama ister mahkûm olsun isterse tutuklu olsun kabul edilmesi mümkün olmayan bir anlayıştır. Bu çerçevede olayları değerlendirdiğimiz zaman burada hemen söylememiz gereken konu şudur değerli arkadaşlarım: Şimdi, getirdiğimiz bu kanun tasarısına bakıyoruz. Bu kanun tasarısı her ne kadar üç madde olarak getirilmekteyse de bunun etkileri bence çok önemli olacak. Birincisi şu: Değerli arkadaşlarım, -beş yıl oldu sanıyorum bu kanun çıkalı, 2005'te çıktı- şimdi 2005'te çıkan bu kanun tasarısının 1'inci maddesine baktığımızda, 1'inci maddesi gerçekten terör önlemek adına, terörü önlemek adına, terörizmi önlemek adına çok ciddi hukuk sakıncaları içeren bir kanun tasarısı. Arkadaşlar, burada önemli olan konu şu: Bizim gerçekten düzenlemeler yaparken burada terörizmle mücadeleyi de zaafa uğratacak, yani güvenlik güçlerini terörizmle zaafa uğratacak bir düzenleme yapmamamız lazım.

BAŞKAN – Rıza Bey, Türkçene saygım sonsuz. Belki ileride tartışacağız, “terörizm” mi diyeceğiz, “terör” mü diyeceğiz? Terörizm bence bir bilgi.

İSMAİL KAŞDEMİR (Çanakkale) – “Suç örgütü” dememiz lazım aslında.

BAŞKAN – Ama öyle diyorlar maalesef, yani Adalet Bakanı dahi senin dediğini diyor.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – O da benim dediğim gibi diyor da... Ne dersin de Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Tamam, peki, sağ ol.

Dinliyoruz Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Arkadaşlar, burada biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak her türlü düzenleme yaparken aslında bir yandan terörle mücadeleyi zaafa uğratmamamız lazım, öbür yandan da gerçekten özgürlükçü bir ana eksenden ayrılmamız lazım. Bu çok önemli bir konu. Burada mesele şu, sorulması gereken soru şu: Terörizm karşısında demokrasiler şu temel sorulara yanıt vermek zorundadır. Birincisi: Demokrasi ve insan haklarına tehdit oluşturan terörist insan haklarından faydalanabilir mi? Soru bu. Soruyu daha genel olarak sorarsak: Demokrasiler temel değerlerinden ödün vermeden kendilerini terörizm karşısında terörizm tehdidine karşı koruyabilirler mi? Demokrasiler demokrasi oldukları için teröre karşı demokrasi ve insan hakları sınırları içerisinde mücadele etmek zorundadırlar. Devletler demokrasi ve insan haklarından uzaklaştıkça teröristle ortak noktalar oluşmaya başlar. Demokrasiler güçlenirken olağanüstü durumlar da dâhil, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünden vazgeçmemeleri gerekir. Bunun için demokrasiler teröre karşı tek kolları bağlı olarak mücadele etmek zorundadırlar, iki kolunu bırakamazsınız.

Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devletidir, kanun devleti değildir. Türkiye Cumhuriyeti devleti polis devleti de değildir, yargıç ve savcı devlet hiç değildir ve Türkiye’de tanınan hukukun üstünlüğü ilkesi yargıç ve savcılara tanınan bir ayrıcalık ilkesi değildir ya da yargıç ve savcıların üstün olduğu anlamına gelmemektedir. O nedenle, Türkiye Cumhuriyeti devleti, demokrasi ve hukuk içerisinde kalarak, demokrasi ve hukuk ilkelerinden taviz vermeden, insan haklarından taviz vermeden, pekâlâ teröre karşı mücadele edebilecek güçtedir. Bu anlayışla baktığımız zaman, gerçekten, terörle mücadele ediyoruz bahanesiyle ya da terörü önleyeceğiz bahanesiyle birtakım, var olan, sakat, yarım yamalak var olan özgürlükleri kısıtlayıcı düzenlemeler yapmamak lazım. Bu kanunun 1’inci maddesiyle getirilen düzenlemeye baktığımız zaman, genel olarak bunun içeriğine baktığımız zaman, aslında çok ürkütücü bir durum var. Yani deminden teklif sahibi arkadaşımız da söyledi ve ben bundan son derece üzülüm, avukatları suç kuryeliğine indirdi. Değerli arkadaşlarım, burada avukatın tanımı belli; avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder. Avukatlığın amacı, hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmî ve özel kişi ve kurumlar nezdinde sağlamaktır. Şimdi, avukatlık mesleğini gerçekten terör örgütü mensuplarının işlediği suçta iştirak eden insanlar olarak görmek ya da avukatlık mesleğini suç kuryeliği olarak değerlendirmek bence son derece sakat bir anlayıştır. Belki her meslekte olduğu gibi avukatlık mesleğinde de bu tip insanlar çıkabilir ama bu şu demek değildir: Her avukatın böyle olacağına varsayım yaparak genel bir düzenlemenin içerisine girmenin ben son derece yanlış olduğunu düşünüyorum. Bu kanun beş yıldır çıktı. Şimdi, acaba bu 1’inci maddede yapılan düzenleme, yapmak zorunda, ihtiyaç hissedilmesinin nedeni, bir, bununla ilgili yaşanan bir vaka mı olmuştur? Yani hangi ihtiyaçtan kaynaklanmıştır da bu Komisyonumuzun önüne gelmiştir? 2’nci ve 3’üncü maddedeki değişiklikleri anladık, yani bu değişiklikler, insani nedenlerle getirildiği söylenen değişiklikler ama burada, 1’inci maddede, yani içerideki bir kişinin, terör örgütünü yönetmek amacıyla, avukatlar ya da onlarla görüşen kişiler vasıtasıyla bunu yönettiğini söylemenin ve bu çerçevede bir yasak getirmenin, avukatıyla bunun görüşmesini yasaklamanın demokratik, insan hakları ilkeleriyle bağdaştığını söylememiz mümkün mü? Bunu ben, her şeyden önce, arkadaşlar -siyasi kimliğimi bir kenara bırakıyorum- bir avukat olarak kabul etmiyorum. Yani bugün terör örgütünün sorumlularıyla -benden önce de arkadaşlarımız konuştu- kamuoyunda zaten şu veya bu şekilde görüşmeler yapılıyor idi, görüşüldü. Bu konuda herhangi bir şey olmadı ama sanıyorum, son iki üç aydır bu görüşmeler engelleniyor. Ama bu kanunun tabii şuna indirgenmesini de doğru bulmuyorum: Bir arkadaşımızın söylediği gibi, bu Abdullah Öcalan yasası ya da Haberal yasası gibi bir anlayış da doğru bulmuyorum çünkü 1’inci madde aslında her ne kadar

kamuoyunda Abdullah Öcalan yasası olarak algılanmaktaysa da ondan daha fazla, deminden de söyledim, tüm tutukluları, daha doğrusu tüm hükümlüleri ilgilendirecektir, onların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından ve insan olduklarından dolayı tanınan haklarını engelleyecektir. Dolayısıyla bunu bir kişiye... Yani gerekçesi bu bunun ama bunun yarın ne olacağını bilemiyoruz. Burada gerçekten avukatlığı, bence avukatlık mesleğini aşağılayan bir olgu... Tabii ki bu amaçla gelmemiştir ama sonuç itibarıyla, çıkan kapı orasıdır. Yani avukatları suç örgütünün faaliyetlerine yön veren insanlar olarak göstermek, onların iştirakçisi olarak göstermek doğru değildir diye düşünüyorum. Altı ay... Yani zaten hükümlü birtakım haklarından sınırlanmış. E, siz buna bir de yakınlarıyla ya da avukatlarıyla görüştürmeyi yasaklarsanız bu bence doğru değil. Aslında -çok açık ve net bir şey söylemek istiyorum- bu madde özgürlüğü kısıtlayıcı bir maddedir, yani bu maddenin getiriliş amacı ne olursa olsun, hangi nedenle buraya getirilmiş olursa olsun, bu madde gerçekten özgürlüğü kısıtlayıcı bir maddedir. Zaten uygulamada aslında hükümlü ile avukatların ya da yakınlarının görüşmesi belirli kurallara bağlı olduğu hâlde bazı durumlarda ona uyulmamaktadır. Elbette ki bu nedenle 1'inci madde üzerinde -ileride söyleyeceğiz- bizim kısmen hafifletmeye, avukatlara yönelik bir önergemiz olacak, onu vereceğiz. 2'nci, 3'üncü maddelerin insani niyetlerle hazırlandığı varsayımını biz de kabul ediyoruz ancak burada, tabii, izin sürelerinin, aslında o amaçla, yani getirilmek istenen amaçla örtüşmediğini... Yani sadece vermiş olmak için, böyle bir hak tanımış olmak için tanındığı gibi bir izlenim var. Onu da bunun getiriliş amacına uygun bir hâle hep beraber getirebilirsek daha doğru olur diye ben düşünüyorum. O maddeler geldiğinde önergelerimizi biz vereceğiz, görüşlerimizi o noktalarda da sırasıyla belirteceğiz. Tabii, burada ben bütün hukukçu arkadaşlarıma şu soruyu sorarak konuşmalarımı bitirmek istiyorum, yani biraz da beyinlerini zorlasınlar diye: Arkadaşlar, Türkiye'de, biliyorsunuz, bu özel yetkili mahkemelerden önce devlet güvenlik mahkemeleri var idi. Yani ben bütün arkadaşlarıma bunu söylüyorum, kafamızı zorlayalım diye. Devlet güvenlik mahkemeleri bir Anayasa maddesine, yani Anayasa'nın 143'üncü maddesine göre faaliyet gösteren mahkemeler idi.

BAŞKAN – 1972 veya 1973.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, bu devlet güvenlik mahkemeleri Anayasa maddesi kaldırıldı, bunlar da kaldırıldı, bunların yerine özel yetkili mahkemeler getirildi. Özel yetkili mahkemeler CMK'nın 250, 51, 52'nci maddelerine göre getirildi, faaliyet gösteriyorlar. Peki, bunların bir anayasal dayanağı olması gerekiyor mu? Anayasal dayanağı olması gerekiyor ise anayasal dayanağı nedir? Eğer anayasal dayanağı olması gerekiyor ise aynı kapsamda faaliyet gösteren devlet güvenlik mahkemeleri için geçmişte niye bir anayasal dayanak aranma ihtiyacı hissedildi? Bunları da beyin jimnastiği olarak tartışırsanız... Yani burada söylemiyorum bunu bir şey olarak.

BAŞKAN – Ceza usulü reformunda onları değerlendiriz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet. Benim şimdilik bu kadar söyleyeceklerim. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, teşekkür ediyorum. Arkadaşlar, Ali Rıza Bey bugün mutat konuşmasının dörtte 1'ini yaptı, muhtasar, özet bir konuşma. Onun için Ali Rıza Bey faydalı... Bütün arkadaşlar faydalı müzakere, katkıda bulunuyorlar ama Ali Rıza Bey bugün gerçekten dörtte 1'ini yaptı. Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey'e ama ciddi bir katkısı oldu.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yarına sakladım, yani sana güvenerek yarına sakladım.

BAŞKAN – Bu arada benim istirhamım şu: Arkadaşlar, maddelere geçişten sonra, arkadaşlarımızın, partilerin vereceği önergeler varsa, çoğaltıp dağıtırsak, o sıra, madde müzakeresi sırasında en azından seçenekleri görmüş oluruz. Kavrama, içselleştirme bakımından, madde sırası geldiğinde değil, maddelere geçişte, arkadaşların varsa -Oktaycığım, sizin varsa; Bülent Bey, sizlerin varsa- geçişte bizim elmana verin, çoğaltır dağıtırlar ve hem de yürütme organı o sıra, teklif sahipleri, her iki teklif sahibi o sıra değerlendirir, faydalı olur. Yoksa, rastgele “Okundu, oylandı.” falan deyip müzakere... Komisyonunuz tecrübeli bir komisyondur, Başkanın da parlamento hukukunda özel tecrübesi vardır. Komisyon çalışmalarından dolayı arkadaşlarımızın karşılaşılabileceği usulî riskler tamamen absorbe edilir.

Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcı arkadaşlar, değerli bürokratlar; şimdi, iki teklifi birleştirdik ve biri üzerinden görüşmeleri yürütüyoruz.

Değerli arkadaşlar, ben, bu görüşmekte olduğumuz teklifi iki çerçevede ele almak istiyorum. Birincisi, norm ihtiyacı açısından; bir diğeri de mevcut düzenleme, önümüze gelen norm ihtiyaca ne kadar cevap verebiliyor, bu çerçevede iki ayrı bölümde izninizle incelemek istiyorum.

Şimdi, anlaşılan o ki özellikle düzenlemenin 1'inci maddesinde getirilmek istenen şey, bir suç örgütünün cezaevinden yönetilmesini, hükümlü tarafından yönetilmesini, yürütülmesini, suç işlenmesini önlemek. Bunun arka plandaki amacının da nasıl olduğunu, son dönemde bunun niye gündeme geldiğini hepimiz biliyoruz. Özellikle ayrılıkçı terör konusunda, terör örgütü lideri olan bir hükümlü çerçevesinde bu işin şekillendiğini ve bu çerçevede de bugün böyle bir norm ihtiyacının ortaya çıktığı düşünülerek genel bir düzenleme yapıp önümüze getiriliyor.

Tabii bu düzenleme geçtikten sonra sadece belirli bir kişiye uygulanması söz konusu değil. Bundan sonra Ceza Yasası anlamında veya ceza hukuku anlamında “suç örgütü” olarak tarif edebileceğimiz ve bunu yöneteceğini düşüneceğimiz her hükümlüyle ilgili uygulanabilecek bir genel düzenleme yaptığımız.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bugün ortaya çıkışın arka planına baktığımızda... Bakın, yakın tarihimizde bir şeyler yaşadık; bir Oslo görüşmesi yaşadık, bir KCK soruşturmaları yaşadık. Bunlar sıcak, yaşadığımız şeyler.

Şimdi, normun getirildiği düzenlemeye baktığımızda şöyle bir algı var, şunu anlıyorum: Biz mevcut sistemimizde hükümlünün avukatıyla ya da bir başkasıyla görüşmesini sınırlamadığımız için, bu çerçevede rahatça görüşme yapabildiği için, bu rahat görüşmelerle içeriden suç örgütünün yönetebiliyor. Böyle bir problem var, bunu gidermeye çalışıyoruz. Bence böyle değil, bence yaşanan olayların arka planı bu değil. Bunu tespit edersek böyle bir norm ihtiyacı olmadığını da ortaya çıkarırız, bunun için bunun üzerinde duruyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bakın, burada bir Oslo görüşmesi meselesi çıktı, Başbakanlık Müşavirinin, özel temsilcisinin, özel yetkiyle gidip yurt dışında terör örgütü lideriyle, liderleriyle görüşme yaptığının ses kayıtları düştü. Bu işin bir tarafı. Bir başka tarafı: Dikkat edin, son operasyonlara, avukatların gözaltına alındığı son operasyonlara bakın KCK soruşturmasında, bu operasyonlarda şöyle bir şey -hatırlayın, o günkü gazetelere bakarsak, basına, bunları göreceğiz- söylendi: “Avukatların görüşme yapmasını, aracılık yapmasını devlet istedi.” dendi. Soruşturmaya tabi olanlar, soruşturulanlar, o soruşturmalar çerçevesinde gözaltına alınanlar, ifadelerine başvuru alanlar dedi ki: “Bizim görüşmemizi veya avukatların görüşmelerini devlet istedi.” “Devlet”ten kastedilen Hükûmetti, başka biri değil, Hükûmetin yetkili kurumlarıydı; bunların istediği iddia edildi.

Şimdi, bakın, eğer suç örgütleriyle mücadele etmek istiyorsanız buna ilişkin önlemler alırsınız. Suç örgütünü içeriden idare etmek de suçtur, dışarıdan idare etmek de suçtur ve buna ilişkin yaptırımları hukuk sisteminize getirir koyarsınız ama bunu koyuyorum diye avukatların hükümlüyle görüşmesini sınırlandıracak ve onun haklarını, bu ölçüde temel hak ve özgürlükleri ihlal edecek noktada bu tip aşırı sınırlamalar bence beklenen, istenen amaca uygun düzenlemeler değil. Bu nedenle, böyle bir düzenleme ihtiyacı olduğunu düşünmüyorum. Bugüne kadar terör örgütünün ya da suç örgütlerinin içeriden yönetilmesinin sebebinin mevzuatımızdaki bu boşluk olduğunu düşünmüyorum.

Değerli arkadaşlar, bunlar yokken de bununla ilgili önlemler alınabiliyordu. Siz irade olarak bunun önüne geçecek kararlılıkta olursanız bunu önlersiniz. Bir başka ciddi sıkıntı, rahatsız edici bir durum, avukat olarak beni de rahatsız eden bir durum... Ben avukatlıktan geliyorum, yirmi bir yıl avukatlık mesleği yaptım. Uzun zamandan bu yana, 12 Eylül'den bu yana, bakın 1980'den bu yana bu süreç yaşanmıştır, devam etmiştir. Avukatların mümkün olduğunca hükümlüyle, hatta tutukluyla - burada tutuklu söz konusu değil, hükümlüden bahsediyoruz- görüşmelerinin engellenmesine dönük türlü, çeşitli önlemler alınmıştır ve devlet güvenliği buna bağlanmıştır. Avukat, her zaman, bu çerçevede, suçlu, potansiyel olarak getirip götürülen bir taşıyıcı, bir kurye gibi algılanmıştır.

Değerli arkadaşlar, böyle bir bakış açısıyla hareket edersek bu işin sonu gelmez. Peki, ben şunu soruyorum: O zaman orada görevli infaz koruma memurları için de aynı şüpheyi taşımak mümkün değil mi? O zaman orada görevli cumhuriyet savcıları için de aynı şüpheyi taşımak mümkün değil mi? O zaman orada görevli, diğer görevli, güvenlikle ilgili görev yapanlarla ilgili aynı şüpheyi taşımak mümkün değil mi? Suç örgütünün sınırı var mı? Suç örgütü bugün ayrılıkçı terör diye düşünürsünüz ve bu çerçevede “Onlarla böyle bir temas kuramaz canım, olmaz.” diyebilirsiniz. Yarın aynı suç örgütü bir başka noktada, devlet içerisinde başka bir biçimde, bizzat devletin içerisinde konuşlanmış, örgütlenmiş, çalışan bir suç örgütü olsa ve bu çerçevede doğrudan doğruya o cezaevi koşullarında görev yapan bir infaz koruma memuru, müdür, amir vesaire, bu görevlilerin olması mümkün değil mi? Pekâlâ mümkün. Yani bir görevi kötüye kullanmak her zaman mümkündür. Bir görevin kötüye kullanılabilmesi ihtimalini düşünerek norm tesis edilmez arkadaşlar. Onun için, ben, norm ihtiyacı açısından baktığımızda, 1’inci maddedeki düzenlemeye ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum. Birincisi bu.

İkincisi: 2’nci ve 3’üncü maddeler açısından bir norm ihtiyacı konusunda mutabıkız. Evet, gerçekten de hükümlülerin insani nedenlerle... Sürelerini tartışacağız maddelere girince, oraya girmiyorum şu aşamada böyle bir norm ihtiyacı olduğu konusunda mutabıkız. Değerli arkadaşlar, gelelim ikinci aşamaya. Mevcut düzenleme beklenen amaca uygun mu, bunu yerine getirebilecek noktada mı? Ben kişisel olarak şunu baştan söyledim: Böyle bir düzenlemeyi temel hak ve özgürlüklere aykırı buluyorum, doğru bulmuyorum, böyle bir ihtiyacın olmadığını düşünüyorum. Ama mutlaka bu noktada bir düzenleme yapılacaksa, mevcut norm, getirilen, önerilen hükmün de bunu karşılamaya yeterli olmadığını...

BAŞKAN – 2’nci madde için mi diyorsun?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – 1’inci madde için. 2 ve 3’te mutabıkız, bir problem yok, 1’inci madde için söylüyorum. İkinci bölümüne geçtim konuşmamın, bunu da hemen toparlayacağım.

Bakın, burada suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde avukat ve sair kişilerle görüşmeye sınırlama getirilmesinden bahsediyoruz. Şimdi, nasıl getirilecek sınırlama? Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine infaz hâkimi kararıyla. Değerli arkadaşlar, bir kişinin avukatıyla görüşmesini sınırlayacaksanız onu dinlemek zorundasınız, dinlemeden karar veremezsiniz. Hatta, evrensel hukuk ilkelerine göre, duruşma yapmak zorundasınız. Bunları yapmadan bu kararı vermek bence doğru değil. Maddelere geçtiğimizde bu konuları ayrıntılı konuşuruz.

Değerli arkadaşlar, bir başka nokta: “Başka bir olayla ilgili, bunun dışında başka bir ihtiyacı doğarsa, avukat isteme ihtiyacı doğarsa, Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir avukat

gönderilir.” deniyor. Bu konuda “Baronun görevlendirileceği” densin diye bir görüş var. Bana kalırsa, bir kişi kendi avukatını seçme hakkına sahiptir, kendi seçeceği, belirleyeceği bir avukatı isteme hakkını burada vermek zorundayız. Yani Baroya da değil... Ben madem içeride hükümlüyüm ve bununla ilgili bir görüşme yapacağım, ben kendi avukatımı çağırmak durumundayım, hangi avukata güveniyorsam. Bu çerçevede bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bir de kendi seçeceği avukatın getirilmesinden neden tereddüt ediliyor? Belki şu düşünülüyor, Baronun göndermesindeki nokta bu: İşte, bu normla getirilmek istenen husus, korunmak istenen nokta, arkasından dolaşılıp muvazaalı olarak bir başka, kendi seçeceği avukatla o yola ulaşmasını önlemek için diye ama zaten yanına bir görevli nezaretinde bu görüşmeyi yapacağı hükmü getirilmiş. Bir görevli nezaretinde yapacaksa, kendi seçeceği avukatla bunu yapması en doğal hakkıdır, kendi çıkarının korunmasını sağlamak diye düşünüyorum. Dediğim gibi, yine burada “sağlanabilir” şeklinde bir takdir hakkı verilmiş. “Sağlanabilir” değil, doğrudan doğruya kişinin o hükümlü olduğu konunun dışında ya da bir başka konuda avukata ihtiyacı olması söz konusuysa bunu bir amir hüküm şeklinde ifade etmek, lafzını da böyle düzeltmek gerektiğini düşünüyorum. 2 ve 3’üncü maddeler konusunda, dediğim gibi, sürelerle ilgili -arkadaşlarımız da söyledi, o zaman da konuşacağız- daha makul, daha uygulanabilir, amaca elverişli sürelerde düzenleme yapılabilir diye düşünüyorum. Hepinize teşekkür ediyorum. Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Bülent Bey. Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sadece bir yanlış anlaşılmayı önlemek adına söz aldım. Eleştirilere gerçekten çok teşekkür ediyorum. Ben de yirmi bir yıllık -meslektaşım gibi- avukatım. Ali Rıza Bey avukatlara yönelik ifadenin biraz ağır kaçtığını söyledi. Yani bir meslektaş olarak, bu teklifi veren bir avukat olarak ben böyle bir şeyi düşünmem, aklımın ucundan bile geçmez ama 59’uncu maddenin başlığı “Avukat ve noterle görüşme hakkı” olduğu için ve burada bu iki sayılan kişiyle diğer kimselerin ancak -kanunda tanımlanmış bu ziyaretçilerin kimler olduğu- hükümlüyle görüşmesi... Yani bu kanunda hükümlüyle kimlerin görüşmesine izin verileceği net biçimde düzenlendiği için ve madde avukatlarla ilgili olduğu için, ona istinaden bu ifade kullanılmıştır. Yoksa bizim, hiç kimsenin suç işleme ayrıcalığı yoktur, bunu ifade etmeye bile gerek görmem ama benim sayın meslektaşlarıma yönelik, bırakın tahkir etmeyi, onları incitecek böyle bir ifade kastında olmadığımı açıkça ifade etmek isterim.

Eleştiriler için de teşekkür ediyorum. Dediğim gibi, Komisyonun takdirindedir. Önergelerle her konuda, bu konuda düzeltme yapılabilir.

Saygılar sunuyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, bazı noktaları nazarlara yürütme organı adına bir açıklama ihtiyacı duyar mısınız? Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, esas itibarıyla Sayın Bakan sabah açıklamada bulundu. Teklif sahibinin de söylediği şeyler var. Ben özel olarak bir soru iletilirse ona cevap vereyim diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok sağ olun.

Evet, arkadaşlar, geneli üzerindeki müzakere tamamlandı. Ek bir söz isteğinin olmadığı tarafımızdan gözlendi. Maddelere geçişi yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçiş kabul edilmiştir. Şu anda önergeleri -kim önerge vermişse- tek tek bütün arkadaşlarımıza dağıtım.

1'inci maddeyi okutuyorum:

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Hükümlünün, kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine, infaz hâkimi kararıyla avukat ve sair kişilerle görüşmesine altı aya kadar sınırlama getirilebilir. Cumhuriyet başsavcılığının veya hükümlünün talebi üzerine bu karar kaldırılabilir veya sınırlama süresi kısaltılabilir. Sınırlama kararının verilmesi hâlinde, somut bir hukuki sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu gerekçesiyle talepte bulunulduğu takdirde, sınırlama kararını veren hâkimin kararı üzerine, Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir avukatın hükümlü ile görevli nezaretinde görüşme yapması sağlanabilir. Görüşmenin, hukukî yardım amacı dışında yapıldığının hazır bulunan görevli tarafından tespit edilmesi hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce, taraflar bu hususta uyarılır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ile verilen kararlara karşı 4675 sayılı Kanuna göre şikâyet ve itiraz edilebilir.”

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, burada iki yöntem izleyebiliriz. Birinci yöntem -çünkü zaten dar olduğu için, iki madde- müzakereleri bitiririz, önergeleri ve maddeyi oylamadan evvel -çünkü bileşik iki tane teklif var, uzun maddeli teklif üzerinden yürüyoruz- önergeleri olan arkadaşlar aranızda müzakereden sonra -ihtiyaçlar da ortaya çıkacak, eleştiriler de, talepler de ortaya çıkacak- bir ara

veririz, beş on dakika çalışılır, hem önerge oylamasına hem madde oylamasına geçebiliriz veya klasik yöntem, müzakere ederiz, önergeleri oylarız. Bence, etkileşimin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Ben diyorum ki arkadaşlar -sevgili Genel Müdürüm, bilhassa size- bu müzakereleri bitirelim -madde müzakerelerini- önergeler dağıtılıyor, ondan sonra önergeler, belki farklı, uyumlu önergeler vardır, bütünleştirebiliriz ve oy birliğine yakın bir kabul olabilir veya klasik yöntem, maddeyi müzakere ederim, önergeleri ayrı ayrı oylarım, geçer giderim. Etkileşimli yöntemin daha demokratik olduğunu ve bizim Komisyonun da yöntemi o ama takdir sizin.

Tamam, teşekkür ediyorum. Eleştirileri, kritikleri tek tek not alırsak arkadaşlar, karşılanabilen olur, karşılanamayan olur.

Şimdi, 1'inci madde.

Buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; şimdi, bu 5275 sayılı Yasa'nın 59'uncu maddesine bir fıkra eklenmesine ilişkin 1'inci çerçeve maddesinin aslında, esas itibarıyla özgürlükleri kısıtlayıcı bir madde olduğunu hüküm olarak, konuşmamızda söylemiştim.

Şimdi, bunun tabii hangi ihtiyaçtan kaynaklandığı belli değil. Şöyle: Bu değişiklik altı yıl önce yapıldı. Bu zaman dilimi içinde getirilmek istenen düzenlemeye ihtiyaç duyulacak ölçüde somut vakalar yaşanmış mıdır? Bir kere, Bakanlığın bunu açıklaması lazım.

Getirilmek istenen düzenleme, mevcut hâliyle, açıkça kötüye kullanılacak, tecrit uygulamalarına insan haklarına aykırı bir biçimde meşruiyet kazandıracaktır. Hükümlünün alınacak altışar aylık kararlarla hükümlülüğü boyunca bir avukatla ya da yakınlarıyla görüştürülmemesi getirilen düzenlemeyle mümkün olabilecektir. Yani nasıl ki uygulamada tutukluluk süreleri sözüm ona birer aylık incelemeyle sürekli uzatılıyor ve fiilî mahkûmiyet hâline dönüşmüşse, burada da mahkemenin altışar aylık arka arkaya vereceği kararlarla ömür boyu bu hükümlünün avukatıyla görüşmemesi sonucunu doğuracaktır.

Sanıyorum bizim Ceza Muhakemesi Kanunu 135'te de bu dinleme kararları var. Arka arkasına, biliyorsunuz, o hâkimler karar veriyor; matbu. Savcı istiyor, hatta savcı da değil, güvenlik güçlerimiz istiyor, hâkim de imzalıyor, gönderiyor. Çok şeyler de yaşadık. Yani hâkim kendi telefonu ile ilgili biliyorsunuz dinleme kararı verdi bu ülkede. Bunun bir kere, böyle bir sakıncası var.

Düzenleme Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesindeki adil yargılanma ilkelerine, 8'inci maddesindeki özel yaşamın korunması hükümlerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bununla beraber -yine eleştirilerimiz- dikkate edecek olursak burada diyor ki: "Somut olguların varlığı hâlinde."

Şimdi, teklif metninde yer alan bu somut olguların varlığı nasıl tespit edilecek? Yani olguların hangisinin somut, hangisinin soyut olduğuna kim, neye göre karar verecek? Yani burada bu kararı verecek olan kişiye bir keyfilik tanınmış olmuyor mu? Zaten şu ana kadar tutuklamalarda içinden çıkılmaz bir hâl alınmasının nedeni Parlamento değil, uygulamadan kaynaklanan olaylar. Burada da mevcut yargıçların ya da bunu değerlendirecek kişinin daha çok keyfî hareket etmesi sonucuna varabilecektir. Burada keyfilik artacak, hükümlünün temel hakkını zedeleyebilecek sonuçlara kadar varacaktır.

Somut olguların varlığı bence aslında -demin Bülent arkadaşım da söyledi- duruşmalı bir yargılama sonucunda bir yargı kararıyla saptanmalıdır. Yani burada her şeyden önce bir somut olguların varlığı saptanacaksa bunun tarafları ilgilendiren kişiler mahkemede dinlenilmelidir. Kaldı ki, hepimiz biliyoruz ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, hem tutukluluğunun hukuka uygunluk denetiminin hem de infaz kararlarının ve infazdaki disiplin kararlarının itirazına ilişkin kararların değerlendirilmesinde duruşmalı yapılmasını emrediyor ve bu nedenledir ki 23'üncü Dönemde -yanlış hatırlamıyorsam- burada, biz infaz kararlarıyla ilgili hâkimin cezaevinde duruşma yapılmasına olanak tanıyan bir yasayı da kabul ettik. Ben öyle hatırlıyorum en azından çünkü çok tartıştık. Yani mahkeme hapisaneyeye gider mi, gitmez mi diye tartıştık ancak adliyeye getirilmesi problem olacağından dolayı oraya gitmesini kabul ettik. Dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'yle ilgili infaz hâkimliğinin uygulamalarına ilişkin pek çok kararında, yargılamaların çekişmeli yapılmamasını Sözleşmenin 6'ncı maddesine aykırı bulmaktadır. Ayrıca, konusu suç olduğu iddia edilen bir görüşmenin suç olup olmadığına karar verilmeden sınırlama getirilmesi de hükümlü haklarına, adil yargılanma ilkelerine ve uluslararası hukukun temel prensiplerine açıkça aykırıdır. Bu nedenle madde metninde değişikliğe ilişkin biz önerge hazırladık. O önergeyi takdim ettik. Burada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmesi'nin 6/3'üncü fıkrası (c) bendi müdafî ile savunma hakkını tanımlamaktadır.

Yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmesi İsviçre Kararında, açıkça tutuklunun cezaevinde müdafîyle görüşmesinin cezaevi görevlisi tarafından dinlenilmesini Sözleşme'nin 6/3(c) bendine aykırı bulmuştur. Mahkeme kararında şöyle demektedir: Eğer müdafî dinleme olmaksızın müvekkiliyle bir araya gelemeyecek ve kendisinden gizli talimatlar alamayacak olursa müdafî yardımının yararlılığı ortadan kalkacak; oysa Sözleşme, hakları pratik olarak ve etkili bir şekilde güvence altına almaktadır."

Yine Sözleşme'nin 6/3(c) bendindeki müdafîyle görüşme hakkı kamu yararı nedeniyle kısıtlanabilir ancak bir tutuklunun müdafîyle görüşmesinin dinlenmesi, sanığın savunma haklarına bir

müdahale olup bu müdahaleyi haklı gösterebilmek için çok güçlü gerekçeler gösterilmelidir. Lanz Avusturya kararından bu.

Bu kararlardaki gerekçeler de dikkate alınarak teklif metninin, gerçekten, verdiğimiz önergemiz doğrultusunda düzenlenmesini ve kabul edilmesini istemekteyiz.

Öte yandan, teklif metninde getirilen altı aylık süre infaz koşulları ve hükümlü hakları bakımından çok uzun bir süredir. Hükümlünün kendi haklarını kullanması bu kadar uzun bir süreyle engellenmemelidir. Bir mahkeme kararının varlığı hâlinde bu süreyi biz bir ay olarak önerdik ama komisyondaki arkadaşlarımız, bunu... Yani bu tartışılabilir. Yani burada amaç bağcı dövmek değil, üzüm yemektir. Olay, hem amacına ulaşsın hem de kişilerin sanık da olsa hükümlü de olsa temel hak ve özgürlüklerinin çiğnenmemesi esas olması lazım. Sanık hakları bakımından esas olan kişinin kendi avukatını tayin etmesidir. Eğer tayin etme haklarından yoksun ise şartların varlığı hâlinde Türkiye Barolar Birliği ve ilgili baronun avukat tayin edebileceği CMK'da düzenlenmiştir. Bu yasadaki koşullarla getirilmek istenen düzenlemeyle kaldırılması da sanık hakları bakımından hukuka uygun değildir. Zaten adam avukat istediği zaman, onu CMK gereğince baro göndermek zorundadır. O nedenle burada da sanığın kendi avukatını seçme hakkı vardır. Bu bir insanlık hakkıdır. Nasıl hastaların doktorlarını seçme hakkı ve istediği doktora tedavi olma hakkı var ise sanığın da istediği avukatla kendi savunmasını yaptırma hakkı vardır çünkü hem doktorluk mesleği hem avukatlık mesleği aslında güvene dayanan bir meslektir. Yani avukatla müvekkili arasında güven yok ise, yani o sanık ya da tutuklu avukatına güvenmiyor ise burada gerçekten hukukun güvenliğini sağlamaya yönelik bir savunma yapılmasından ya da sanık tutuklu haklarının korunmasından bahsedemeyiz. O nedenle sanık kendi avukatını kendisi seçebilmelidir. Tüm avukatları, deminden de söyledim, potansiyel suç kuryeliği olarak görmek yanlıştır.

Sayın Başkan, aslında burada temel bir olguya da vurgu yapmak istiyorum. O vurgu da şudur: Biz şu alışkanlıktan vazgeçmeliyiz. Yani herkesi potansiyel suçlu olarak görmek, bir kanun düzenlemesi yaparken o kanunla ilgili tüm meslek gruplarını ya da tüm insanları potansiyel suçlu görmekten vazgeçmeliyiz. Uludere'de gerçekten 35 kişi öldü. Yani bir savunma yapıldı. Ben bu savunmayı gerçekten bir hukukçu olarak içime sığdıramadım. Yani oradaki insanların terör örgütü üyesi olup olmaması ya da terörist olup olmaması ayrı bir konu. Ben bunu deminden de söyledim ama o olaydan sonra yapılan savunma şuydu: "Terörist zannettik. Terörist zannettiğimiz için de öldürdük." Ne ulusal hukukumuzda ne de uluslararası hukukta devletin kişileri terörist sanıp terörist sanarak öldürme hakkı yoktur. O zaman siz sokakta gezen her yurttaşımızı terörist sanabilirsiniz, terörist sanarak da öldürebilirsiniz. Parasız eğitim isteyen insanları zaten terörist sandığınız için özel yetkili mahkemelerde yargılıyorsunuz. Hak arayan insanları orada yargılıyorsunuz. Onları da pekâlâ

öldürebilirsiniz. Dolayısıyla bu anlayışlardan vazgeçmek lazım. Burada da bu düzenlemeyle ilgili, bu düzenlemede taraflardan birisi olan avukatları da gerçekten potansiyel suç işleyecek kişiler olarak değerlendirerek avukatlık mesleğiyle bağdaşmayan şekilde düzenleme yapmanın doğru olmadığını ben düşünüyorum. O nedenle verdiğimiz önerge, 1'inci madde üzerine iki önerge verdik biz. Birisi bu.

BAŞKAN – Bakın, bizi yanılttınız Ali Rızacığım. Ben bakmasam bizi yanılttınız. 1'inci maddeyle ilgili iki tane önergeniz var. Bir madde ihdas önergeniz var. Yeni farkına vardım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Evet. Şimdi ihdası söylüyorum.

BAŞKAN – Onun için, biz, bu ihdas edilmemiş maddenin müzakeresini bitirelim. Ben madde ihdasını okutacağım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam. Ben şimdi ihdas edilecek maddeyle ilgili...

BAŞKAN – İhdasa daha başlamadık, işleme koymadım. 1'i bitirelim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Biri bitti. Yani bundan değişiklik önergemizin...

BAŞKAN – Tamam, 1'e devam ediyoruz. Ben ihdasa geçeceğim.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Öngördüğümüz şekilde değişikliğin yapılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Tamam. O 1'e tekrar başlayacağım.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri, değerli Adalet Bakanlığımızın bürokratları; şimdi geneli üzerinde bir değerlendirme yapmak istemedim. Özellikle maddeler konusunda da kısaca değineceğim.

En kötü şeylerden bir tanesi sanıyorum şudur: Kişiye özel yasal düzenleme algısıdır. Ne yazık ki bugün görüştüğümüz bu teklifte iki tane kişiye özel düzenleme yapıldığı yönünde bir algı var. Bundan ari olarak bir değerlendirme yapmamız lazım, genel bir değerlendirmeye göre bir sonuca varmamız lazım. Şimdi aslında 1'inci maddeyle getirilen düzenleme bir disiplin işlemidir, hükümlüye yönelik bir disiplin işlemidir, yani bir hükümlünün belli haklardan yararlanmasının önlenmesine dair bir kısıtlama hâli vardır. Oysa İnfaz Kanunu'nun 59'uncu maddesi, hükümlünün avukat ve noterlerle ilişkilerini düzenleyen bir maddedir. Disipline ilişkin, yani hükümlünün haklardan kısıtlanmasına ilişkin düzenleme ise aynı yasanın 114'üncü maddesinde ele alınmıştır ve yürürlüğe girmiştir. Bu anlamda her şeyden önce ortada şöyle bir tablo var: Hükümlü için avukatla ve yakınlarıyla görüşme yasağı getirilmektedir. Öncelikle 59'uncu maddede böyle bir düzenleme yapılmış olması doğru olmaz. Eğer böyle bir düzenleme yapılacak olursa mutlak anlamda 114'üncü maddeye bunun eklenmesinde fayda vardır.

İkinci olarak, bu bir yasaklama hâlidir, yani bir disiplin suçu işlenmiştir; hükümlü örgüt faaliyeti çerçevesinde bazı bilgileri araçlar vasıtasıyla örgüte intikal ettirmiştir; evet, bu yapılmaması gereken bir eylemdir ve bir disiplin suçu da işlendiğine göre bu kişinin avukatıyla görüşmesine yasak getirmek savunma hakkını da kısıtlamak demektir. Bunun ilgili kişilerle görüşmesini yasaklayabilirsiniz, yakınlarıyla görüşmesini yasaklayabilirsiniz ama bir kişinin avukatıyla görüşmesini kısıtlayamazsınız. Eğer böyle bir sonuca varacak olursak bu takdirde de o kişinin hele ki süren bir davası söz konusuysa bu savunma hakkını kısıtlama anlamında bir sorun olarak karşımıza çıkabilir. Bu hususa da özellikle dikkat çekmek isterim. Şimdi, tabii şahsı bağlı yasal düzenleme algısını bertaraf etme açısından şu hususu da dile getirmekte yarar var. Öncelikle aslında hep göz ardı edilen bir şey var belki. O da şu: Burada, madem disiplin suçunun yanında aslında bir örgüt faaliyeti kapsamında devam eden de bir suç söz konusudur. Yani eğer hükümlü cezaevinden örgütü yönetmeye devam ediyorsa bu bir suçtur. Şimdi, bazı şeyleri zorlamayalım. Yani bunu sadece bir anekdot olarak ortaya koymakta yarar var. Yani bazıları yargı önüne çıkıp en azından birtakım girişimlerde bulunmasınlar, icabında şovlarını yapmasınlar diye belki bu yaklaşımdan kaynaklı olarak adli takibat yerine böylesine disiplin tedbirleriyle bu işi geçiştirmeye de kalkışmamak lazımdır.

Bu anlamda 1'inci maddeye ilişkin çekincelerim budur ama evet, şundan yanayız: Bir insan hükümlüyse yerini bilmelidir. Örgüte yardım etme konusunda girişimleri varsa bunu önlemek de devletin görevidir. Bu anlamda yapmamız gereken bir düzenlemeyi bence usulüne uygun yapalım. Avukatıyla görüşmesine ortam sağlayalım ama bunu belki oradaki görevliler nezaretinde görüşmesine imkân sağlayalım ve bunu da lütfen eğer mümkün ise 114'üncü maddede hüküm altına alalım diyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Ömer Bey.

Şimdi, arkadaşlar, bir hata yaptık. Cumhuriyet Halk Partisinin madde ihdası önergesi var ve sıra düzeni de şu anda önümüzdeki teklifin 1'inci maddesine takaddüm eden veya 1'inci madde olarak madde ihdasıdır. Bu maddenin müzakeresinin bittiğini farz ediyorum.

Şimdi ihdas istemini okutuyorum. Komisyon madde ihdasına gerek görürse yeni bir madde olarak müzakeresine başlıyorum.

Ayrıca Ali Rıza Bey, madde ihdasında görüşülmekte olan teklifteki maddelerin ona göre teselsülünün yapılması iradesinin de gerektiği bir koşuldur. Onu da ben beyanen tamamlıyorum.

İhdas önergesini okutuyorum:

TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/241 esas numaralı Kanun Teklifine 1 inci madde olarak aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Bülent Tezcan
Aydın

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Turgut Dibek
Kırklareli

Dilek Akagün Yılmaz
Uşak

Ömer Süha Aldan
Muğla

“Madde 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16’ncı maddesinin ikinci fıkrasında geçen “Mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.” ibaresi “Mahkûmun cezasının infazı veya kişi tutuklu ise tutukluluğu, iyileşinceye kadar geri bırakılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

16’ncı maddenin üçüncü fıkrasında geçen adli tıp kurumunca onaylanan rapor üzerine” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Gerekçe:

Hastalık sadece hükümlü açısından değil aynı zamanda tutuklular bakımından da yaşamsal tehlike yaratmaktadır. Uygulamada birçok tutuklu yaşamlarını tehdit eden hastalığa maruz kalmalarına karşın CMK’da ve mevcut yasada açık bir düzenleme olmadığından bu hâlleri tahliye edilmelerine engel olmaktadır. Mahkemeler de CMK’nın tutuklamaya ilişkin düzenlemelerini bu anlamda sanıklar lehine kullanmamaktadırlar. Sanık hakları bakımından insan haklarına uygun bir düzenleme amacıyla mevcut maddenin önerilen şekilde düzeltilmesi gerekmektedir. Adli tıp onayı uygulamada yaşamsal bir hastalığa sahip olan hükümlülerin ölümlerine neden olmaktadır. Diğer sağlık kurumlarından verilmiş olan sağlık kurulu raporlarının cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkimler tarafından değerlendirilmesinin de uygun olacağı görüşündeyiz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yürütme organı ne der bu önergeye, madde ihdasına?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – 16’ncı maddede bir düzenleme vardır. Genişletmeye yönelik bizim çalışmalarımız devam ediyor. Şu an itibarıyla katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi yüksek oylarınıza...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bir şey söylemeyelim mi?

BAŞKAN – Hayır, o önerge. Önergede yok müzakere.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Madde ihdası var.

BAŞKAN – O işte ihdas edilirse vereceğim sözü. Madde ihdas edilmedi. Madde ihdas edilirse madde müzakeresi gibi yapacağım.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi, bak, görüştüğümüz kanunun ruhuyla bu düzenleme aslında aynı. Yani öbür tarafından hükümlüler için getirdiğimiz şeyi tutuklular için de getiriyor bu.

BAŞKAN – Ali Rızacığım, gerekçede bunu söylediniz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam, yürütme organı da söyledi. Anlatabildim mi?

BAŞKAN – Anladım.

Şimdi, bizim usulümüze göre arkadaşlar, arz edeyim. Genç arkadaşlarımız da var. Biz madde düzeninde müzakere yaparız ama gerek Genel Kurul gerek komisyon madde sayılarını artırabilir, madde ihdas edebilir. O ihdas talebi üzerinde bir müzakere açabilmem için maddenin ihdas edilmesi lazım. O önerenin de kabul edilmesi lazım. Ondan sonra aynen 1'inci maddeyi müzakere ettiğimiz gibi onu müzakere ederiz.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır.

BAŞKAN – Kabul ederler belki Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi arkadaşlara benim madde ihdası için bir açıklama yapmam lazım. Yani şimdi şöyle...

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, izin verir misin. Hayır, istersen hukuku çiğneyerek açıklama yaptırayım ama gerekçenin anlamı o zaten. Madde ihdas ettikten sonra ihdas edilen madde kabul mü edilecek, edilmeyecek orada açıklama yapılacak.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım ben onu. Biz bunu niye şimdi yaptık, açıklayayım.

BAŞKAN – Buyurun kardeşim, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ben hukuka saygısızlık yapmıyorum.

BAŞKAN – Yok ama yani usul hukukuna aykırı. Şu anda verdiğim usule aykırı.

Buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Yok, aykırı değil Sayın Başkan.

Şimdi, arkadaşlar, bakın, burada bir tutuklu ya da hükümlülerle ilgili insani değerlerle getirdiğimiz o yol izni, yok ölümdaki izni de getiriyoruz, yani teklifin 2'nci ve 3'üncü maddesinde.

Şimdi, ben de burada CHP grubu olarak bizim verdiğimiz önerge şu: Aynı o anlayışa, o öze paralel. Şimdi, 16'ncı maddede “Mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar bırakılır.” diyor. Biz buraya “mahkûmun” yanına bir de “tutuklu kişi” ilave ettik. Yani tutuklu kişinin de gerçekten hastaysa ve bunun hastalığı aynı hükümlüdeki gibi doktor raporuyla sabit olmuşsa niye bunun tutukluluğunu biz -kaldı ki burada tutukluluk da geçici bir tedbir- iyileşinceye kadar ertelemiyoruz, buna niye itiraz

ediyoruz, onu anlamıyorum. Yani Sayın Adalet Bakanlığı temsilcimiz buna esas olarak karşı çıkmıyor ama diyor ki: “Biz bu konuda düzenleme yapıyoruz.” diyor. Bunları biz söyleyince kabul etmeme gibi bir kanun mu var, yani bu Allah emri midir ya? Yarın görüşeceğiz, Çek Kanunu’nu getirdiniz. Bir sene önce burada yırtındık kendimiz, biliyorsunuz. Etmeyin, eylemeyin dedik, şimdi yarın bir daha getiriyorsunuz. Kat Mülkiyeti Kanunu’nu da biz söyledik. Söylediklerimiz aynı anlayışla kabul edilmedi ama bir sene sonra Meclise tekrar geldi. Şimdi, bu konu doğruysa esas itibarıyla bunu kabul etmeliyiz; yok, yanlışsa hiç etmeyelim, Bakanlık da getirmesin. Ben onu söylemek istiyorum. Eğer bu yanlışsa diğer düzenlemeler de yanlış.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali Rıza Bey.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Tutukluluk durumu ne olacak?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – İyileştikten sonra devam edecek canım. Hastalığı varsa hastanede geçirecek hastanede.

BAŞKAN – Ali Rıza Bey, tamam.

Çekteki görüşlerimizin aynı olduğunu biliyorsun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Biliyorum, sizinle aynı da.

BAŞKAN – Genel Müdür, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

16’ncı madde hapis cezasının infazının hastalık nedeniyle ertelenmesi konusunda hükümlülere yönelik bir düzenleme öngörüyor. 116’ncı madde ise “Tutukluların yükümlülükleri” başlığı altında birinci fıkranın son cümlesinde 16’ncı maddenin, yani İnfaz Kanunu’nun 16’ncı maddesinin tutuklular için de uygulanacağını öngörüyor. Dolayısıyla 16’ncı maddede hükümlüler için öngörülen hususlar, 116’ncı maddede tutuklular için de öngörülmüş bulunmaktadır. Ama genişletmek ayrı bir olay.

BAŞKAN – Peki.

Arkadaşlar, madde ihdası yönündeki arkadaşlarımızın önerlerini yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde ihdası istemi kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, şunu yapabiliriz: Bir, 1’inci maddeyle ilgili önerileri birlikte –Hoca da geldi, burada- 2’nci maddeyle ilgili de müzakerelerini tamamlayalım. Ben 1’inci maddeyle ilgili önerileri şu anda okutuyorum. 2’nci maddeyle ilgili önerileri de okutacağım. On dakika ara verelim, belki bir araya gelirsiniz -Hoca burada, savcı var burada, Hakkı Bey burada- bir uyumlandırma çalışması olursa olur, olmazsa biz klasik oylamayı yapacağız. Kubat da burada, Dibek de burada, tamam.

Ben, şimdi 1’inci maddeyle ilgili önerileri okutuyorum:

TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/241 esas numaralı Kanun Teklifinin 1 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Dilek Akagün Yılmaz
Uşak

Bülent Tezcan
Aydın

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Ömer Süha Aldan
Muğla

Madde 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Hükümlünün kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların duruşmalı bir yargılama sonucunda bir yargı kararıyla kanıtlanması halinde, Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, taleple ilgili belgeler hükümlüye ve ilgili kişiye gönderilir. İnfaz hâkimi bu talebi hükümlüye, C. Savcısını ve ilgili kişiyi dinledikten sonra karara bağlar. İnfaz hâkimi kararıyla avukat ve sair kişilerle görüşmesine bir aya adar sınırlama getirilebilir. Cumhuriyet başsavcılığının veya hükümlünün talebi üzerine bu karar kaldırılabilir veya sınırlama süresi kısaltılabilir. Sınırlama kararının verilmesi halinde, somut bir hukuki sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu gerekçesiyle talepte bulunulduğu takdirde, sınırlama kararını veren hâkimin kararı üzerine, hükümlünün tayin edeceği bir avukatın hükümlü ile görevlinin nezaretinde görüşme yapması sağlanabilir. Görüşmenin, hukuki yardım amacı dışında yapıldığının hazır bulunan görevli tarafından tespit edilmesi halinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce, taraflar bu hususta uyarılır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ile verilen kararlara karşı 4675 sayılı Kanuna göre şikâyet ve itiraz edilebilir.

Gerekçe:

Teklif metninde yer alan "somut olguların varlığı" kriteri uygulamada keyfiliğe yol açacak, hükümlünün temel hakkını zedeleyebilecek sonuçlara varabilecektir. "Somut olguların" ancak duruşmalı bir yargılama sonucunda, bir yargı kararıyla saptanması halinde böyle bir kısıtlamaya yer verilebilir. Dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye ile ilgili infaz hâkimliğinin uygulamalarına ilişkin birçok kararında, yargılamaların çekişmeli yapılmaması sözleşmenin 6.

maddesine aykırı bulunmuştur. Ayrıca, konusu suç olduğu iddia edilen bir görüşmenin, suç olup olmadığına karar verilmeden sınırlama getirilmesi de hükümlü haklarına, adil yargılama ilkelerine açık aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle madde metninin teklif ettiğimiz şekilde değiştirilmesi gerekli ve zorunludur.

AIHS 6(3)(c) bendi müdafî ile savunma hakkını düzenlemektedir. ;

AIHM, S. - İsviçre kararında (no. 12629/87, 28 Kasım 1991), tutuklunun cezaevinde müdafî ile görüşmesinin cezaevi görevlisi tarafından dinlenmesini, Sözleşme'nin 6(3)(c) bendine aykırı bulmuştur. Mahkeme şöyle demiştir:

"Eğer müdafî dinleme olmaksızın müvekkili ile bir araya gelemeyecek ve kendisinden gizli talimatlar alamayacak olursa, müdafî yardımının yararlılığı ortadan kalkacak; oysa Sözleşme hakları pratik olarak ve etkili bir şekilde güvence altına almaktadır."

Sözleşme'nin 6(3)(c) bendindeki müdafî ile görüşme hakkı kamu yararı nedeniyle kısıtlanabilir; ancak bir tutuklunun müdafî ile görüşmesinin dinlenmesi sanığın savunma haklarına ağır bir müdahale olup, "bu müdahaleyi haklı gösterebilmek için çok güçlü gerekçeler gösterilmelidir" Lanz-Avusturya kararı)

Bu kararlardaki gerekçeler de dikkate alınarak teklif metninin önerimiz doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan teklif metninde getirilen 6 aylık süre, infaz koşulları ve hükümlü hakları bakımından çok uzun bir süredir. Hükümünün kendi haklarını kullanması ve bu kadar uzun bir süre ile engellenmemelidir. Bir mahkeme kararının varlığı halinde bu süre 1 ay ile sınırlı tutulmalıdır.

Sanık hakları bakımından esas olan kişinin kendi avukatını tayin etmesidir. Eğer tayin etme haklarından yoksun ise, şartların varlığı halinde Türkiye Barolar Birliği veya ilgili baronun avukat tayin edebileceği CMK'da düzenlenmiştir. Bu yasadaki koşulların getirilmek istenen düzenleme ile kaldırılması da sanık hakları bakımından hukuka uygun olmayacaktır.

BAŞKAN – Görüşmekte olduğumuz maddenin paradigmatlarıyla öneri maddenin paradigmatları bayağı farklı.

Buyurun.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin çerçeve 1 inci maddesiyle 5275 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine eklenen altıncı fıkraya aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can

"Bu fıkra hükmüne göre görevlendirilen avukata, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 13 üncü maddesine göre ücret ödenir."

Gerekçe:

Hükümlüye, hukukî yardım amacıyla Türkiye Barolar Birliğince görevlendirilen avukatın avukatlık ücretinin, Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarife gereğince ödenmesini sağlamak amacıyla bu değişiklik önergesi verilmiştir.

BAŞKAN – Nedir bu Sayın Genel Müdürüm. Yani tasarı aşamasında görüşülmemiş, şimdi bir vekâlet ücreti çıkıyor. Nasıl oluyor bu? Gerek var mı buna?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkan, avukat bir görev yapacak ancak bu hangi ücreti alacak, bu konuda bir düzenleme yok, açıklık var. Herhâlde o nedenle verilmiş bir önerge diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, benim Başkan olarak samimi irademi ortaya koyayım.

Bir defa, tamam bu maddenin bir sanık hakları, iki savunma hakkı bakımından yansımaları var. Barolar Birliğinin buraya gelmemiş olması savunma hakkı bakımından bir noksanlıktır.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Niye gelmediler?

BAŞKAN – Bilemem. Çağırdım ben. Gelir, gelmez, demek ki başka... Belki Ankara Hukuk Fakültesinin Uluslararası Hukuk Kurultayı var.

Ben isterdim ki alt komisyonda derince -Hocamı da özellikle çağırdım- değerlendirelim ama öbürü zaruri bir olay var. Yani 2'nci ve 3'üncü maddeler bizim elimizi, kolumuzu bağlıyor. Yoksa burada, bakın iki savcı arkadaşımız var içimizden, bilim adamı var, Genel Müdürümüzün, teklif sahiplerinin tecrübeleri var. Tabii, bilemiyorum ben, yani bu avukat atanması durumunda atama yoluyla oluşan vekâlet ilişkilerinde hususi bir ücret düzenlemesinin var olduğunu biliyorum. Yani burada özel bir madde olmasa bile bir ihtiyacın olmadığını düşünüyorum. Şimdi, muhalefetin önerisi de tabii maddeye yönelik ciddi eleştiriler oldu. Bilhassa savunma hakkı, Barolar Birliğini de merkezleştiriyoruz. Avukatı tutacak, mesela diyelim ki Nazilli'deki bir olayda Barolar Birliğinden hem ivedilik istiyoruz hem Barolar Birliği avukat görevlendirecek, ilgili baro. Sonra , arkadaşlar, bakın, avukatlıkta atama istisnadır, aynen tutuklamada olduğu gibi. Devlet bana avukat tutamaz. Aynen Sovyet modelinin ılımlandırılmış şekilde aktarılması. Burada olabildiğince serbestçe tayin ama

ben tabii komisyonun, alt komisyona verme imkânım, işaret ettiğim, attettiğim zaruret sebebiyle mümkün değil.

Çeker misiniz bizim komisyon önergesini. Yani Ramazan Bey, vekâlet ücretiyle ilgili bir ayrıntı burada...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Şimdi, devletin avukat atamasını...

BAŞKAN – Değil, değil, istisna...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Ama yani şuradan da kaynaklanıyor: Şimdi, siz öteki avukatları niye kısıtlıyorsunuz?

BAŞKAN – Hangisini?

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Avukatlıklarını bir tarafa bıraktılar, posta tatarlığına başladılar. Öyle mi efendim? Şimdi, bu hükümlüye kendi avukatını seç dediğin vakit öteki avukattan farklı kimi seçecek?

BAŞKAN – Baro seçer, “ilgi baro” diyor. Belki de orada 15 kişi...

Oktaycığım, orada demokrasiyle devlet zaruretini yani devletin güvenlik refleksini bağdaştıracak bir formül getirebiliriz ama zamanımız yok.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Efendim, yani bakın, İngiltere’de metroya bomba atıldığı vakit hatırlar mısınız İngiltere Başbakanının söylediğini? İnsan haklarını askıya alabilirim diye çıktı, konuştu.

BAŞKAN – Doğru. Müdafidir tabii.

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum)- Terör mağdurlarının haklarını da bu kadar korusak...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Aslında avukatın böyle bir faaliyetle bulunması suç.

BAŞKAN – Farklı bir şey düşünmüyoruz Oktay’cığım, daha ılımlı bir kriter getirebiliriz diyor.

Peki, arkadaşlar, bitti. CHP’nin önergesini oyluyorum... Bizimkini oyluyorum...

OKTAY ÖZTÜRK (Erzurum) – Sizinki değil efendim...

BAŞKAN – Özür dilerim. Arkadaşlar, bakın, gerçekçi olmak suç değil. Ben Adalet Komisyonunun objektif başkanıyım ama mensup olduğum da bir siyasal parti var. Ben atfı benim önergem anlamında demiyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım Başkanım.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) - Başkanım, bu meseleyi anladık.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Evet, Ramazan Can'ın önergesini yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Oy çokluğuyla değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Oy çokluğuyla tabii efendim.

Evet, Dilek Hanım ve arkadaşlarının önergesini -Dilek Hanım'ı göremiyorum ben- oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir oy çokluğuyla.

Maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda yüksek onayınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla madde, teklif ve değişiklik önergesi doğrultusunda alt Meclis iradesi olarak tecelli etmiştir. Mikrokozmos, küçük Meclistir burası.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dahil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet Başsavcısının onayıyla;

a)İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b)Sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle hasta ziyareti için yol süresi dışında bir gün,

izin verilebilir. İzin verilen hükümlünün, gece vaktini infaz kurumları da dahil olmak üzere nerede geçireceği, izin veren merci tarafından belirlenir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde yüksek görüşlerini ifade etmek isteyen değerli arkadaşlarımız?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – İkisini birden görüşelim.

BAŞKAN – Müzakere beraber olabilir, oylama ayrı olur ama mecbur.

Ali Rıza, yeni bir usul üretti. Benzeşik veya yakın veya özdeş maddeler tek müzakereyle tamamlanır ama oylama ayrı işler.

O zaman 3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunduğu sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda tutukluya, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma

evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında hasta ziyareti için bir gün izin verilebilir. Bu izin, yukarıda sayılanların her biri için bir defaya mahsus olmak üzere verilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkraya göre izin verilen tutuklunun, gece vaktini infaz kurumları da dahil olmak üzere nerede geçireceği, izin veren merci tarafından belirlenir.”

BAŞKAN – Değerli Başkan, ben müzakerelerde başarılar diliyorum. Hakkı Bey yürütecek, ani bir gelişme oldu, ayrılmak zorundayım. Çok saygılar sunuyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Hakkı Köylü geçti)

BAŞKAN – 2’nci maddeyi görüşüyoruz arkadaşlar. 2’nci madde üzerinde söz almak isteyenlere sırasıyla söz vereceğim.

Arkadaşlar, 2’nci ve 3’üncü maddeyle ilgili görüşlerini aynı anda bildirebilirler.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Bildireceğiz de... Bildireceğiz bildirmesine de bildirebilirsek.

Orada şey var Başkanım: “Bu 25’inci maddenin kapsamına giren şeyler hariç.” diyor, önerge, o nereden çıktı şimdi Başkanım?

BAŞKAN – Evet, çıkmış. Ben bilmiyorum nereden çıktığını.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – “Kanunun 25’inci maddesi kapsamına girenler hariç...”

BAŞKAN – 25’inci madde kapsamına girenler, şöyle: 25’inci maddede hükümlülerin izinleri düzenlenmiştir. Orada hükümlülerin hükümlülükleri ve hakları düzenlenirken ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar yüksek güvenlikli cezaevlerinde de bulundurulur ve bunlara izin verilmez. Hüküm budur, o hüküm istisna tutulmuştur.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Onları vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlara verilmiyor.

Ali Rıza Bey, buyurun.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Şimdi Başkanım, burada getirilen kanun maddesinden değişiklik olarak biz, 2’nci ve 3’üncü maddede... Mesela, kanun teklifinin 2’nci maddesinin (a) bendinde geçen “iki güne” kadar ibaresine “üç güne” kadar dedik. Bir gün ilave ettik, üç güne kadar. Bir de bu şeydekinde “bir” olana “iki” ilave ettik.

Biliyorsunuz arkadaşlar, İcra İflas’ta da bir kural var- 152 olması lazım İcra İflas’ta yanılmıyorsa- orada da adamın yakını öldüğünde iki gün değil de üç güne kadar icra talik edilir yani şimdi bir şeyi düzenlerken biraz da birbirine uysun Sayın Başkan. Buna o nedenle biz, o iki güne kadarı üç gün olarak, yani oradaki kanuna da uygunluk sağlasın diye getirdik. Hasta veya şey durumunda bir gün... Adam o kadar yolu gelecek. Aslında bizim geleneklerimizde bu taziyeler

biliyorsunuz ölüm olayında da üç gündür ayrıca yani iki günde olmaz, bitmez bu taziyeler, o nedenle de üç gün. İki günü üç güne çıkartalım diyoruz. Bir, geleneklerimiz açısından, ikincisi de İcra İflas Kanunu'ndaki hükümlere paralellik açısından. Madem biz bunu insani değerlerle yapıyoruz... Adam tutuklu, örneğin İstanbul'da tutuklu, Ankara'da anası var. Bir gün yolda geçecek zaten, yani yorulacak...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Yol hariç.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Anladım, onu söylüyorum.

Bir gün burada sırf o anasının şeylerine veya neyse karısının, çocuğunun çocuğunun... Haydi, bir de kimi kimsesi yoksa bir günde de olmaz bu iş. Şunu iki gün yaptığınız zaman zarar etmezsiniz, dükkân zarar etmez. Anlatabildim mi? Şunu iki gün yapalım. 3'üncü maddedeki o hastalık ziyaretindeki şeylerde o bir günü de iki gün yapalım. Bunu iki gün yapmış olmakta bir şey kaybetmezsiniz. Mademki insani amaçlarla bu düzenlemenin getirildiği söyleniyor, o zaman hakikaten de insani amaçlara uygun bir düzenleme yapmış olalım diyorum ben. O nedenle, ölüm hâlindeki “iki güne kadar” “üç gün”, diğerini de “iki gün” olarak Komisyonumuzun takdirlerine sunuyorum. Komisyonumuz bunu kabul ederse aşağıda bu konuda önerge vermekten de bizi kurtarırlar. Yani önerdiğimiz şey öyle benimsenmeyecek bir olay değil, zaten ölüm hâlinde üç güne kadar icra talik ediliyor. Bir de dediğim gibi, bizim geleneklerimiz, göreneklerimizde taziye üç gün, hatta bir hafta sürenler -taziye çadırları- vardır. O nedenle onu öneriyoruz biz.

BAŞKAN – Tabii, gelenekleri, görenekleri anlıyorum da bizim gelenek, göreneklerimizde hasta ziyareti ya yarım saat olur ya bir saat olur, hastanede daha fazla da hastanın yanında durulmaz. Öbür taraftan da taziye bir haftaya kadar da sürebilir, ona da bir şey demiyorum. Ama buradaki husus daha değişik. Burada “cenazesine katılmak üzere...” Bu bir iki saat de olur, üç saat, beş saat, neyse... “Bir güne kadar” denmiş.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama cenazeden sonra da taziyeler olmuyor mu?

BAŞKAN – Artık, taziyelerde bulunma, o başka bir şey yani. O, işi gücü olmayan, dışarıda gezenler için.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, ne olur? Yani zarar mı edersin Başkanım, dükkân zarar mı eder?

BAŞKAN – Ben zararı bilmiyorum, arkadaşların takdirine bırakıyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, anladım da... Ne olur yani zarar mı edersin?

BAŞKAN – Tabii, bunun birtakım sıkıntıları, zorlukları da var yani cezaevinden çıkan bir kişi birkaç tane askerle gelecek, nerede kalacak...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkanım, İyimaya'nın geleneğini sürdürüyorsunuz. O dedi ya “bizim teklif”, siz de aynı doğrultuda devam ediyorsunuz.

BAŞKAN – Ben karışmıyorum, kendi görüşümü söylüyorum, arkadaşlar değişik düşünebilirler.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Başkanım, bakın, sözler birbiriyle çelişmesin. Bir: Dışarıda zaten adamın yanında bir güvenlik var, “dış güvenlik” demişler ya ona hani, o var zaten.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Güvenliksiz olmaz ki zaten.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Tamam, kardeşim, ben olur demedim ki. Zaten bir adam var. Gece de oranın, yani çıktığı yerin hapishanesinde kalacak veya karakolda, neyse, yani anasının evinde kalmayacak yine. Oradan da bir tedbir var. Bunu böyle bir gün yerine, iki gün... Adam, dediğim gibi gelecek. Belki adamın hakikaten ilgilenmesi gereken şey de olacak yani bizim Türk toplumu öyle şey değil ki. Yakınıyla ilgilenmesi gerekecek, adam hastaysa gerçekten onun doktorunu bulmaya çalışacak. Benim, Adana Balcalı'da avukat arkadaşım var. Kimi kimsesi yok, bir tane hanımı var, beni arayıp duruyor ikide bir mesela, ilgilenecek, şey olacak... Bizim toplumumuzda -onun için söylüyorum ben- bir günü iki gün yapmanın bir şeyi yok ki. Başında zaten inzibat var. O nedenle bunu arkadaşlarımızın değerlendirmelerine, vicdanlarına sunuyorum. Daha ne diyeyim?

BAŞKAN – Diyorsun ki Allah'tan kork, daha ne diyeyim...

Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Verdiğimiz önergeler, aslında benim vermiş olduğum teklif daha farklı. Biz orada “on güne kadar” diyoruz mesela, daha açık bırakmıştık. Burada da “üç güne kadar”. Yani üç gün değil ölümle ilgili... Belki ilgili makam o süreye iki de verebilir, bir de verebilir ama yani sadece sürelerle yönelik değişiklik önerimiz var. Bir de ben konuşurken söylemişim: Burada atladığımız bir şey var, onu bırakalım mı? Hem diyoruz ki “Soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti veya güvenlik bakımından bir sakınca oluşturmaması durumunda” diyoruz, yani o şartı veriyoruz. Bunlar varsa zaten gerekçe gösterecek, reddedecek. İlgili makam diyecek ki “Ben sana izin vermiyorum çünkü soruşturmaya, kovuşturmaya etki edebilirsin. Güvenlik açısından sorunlar olabilir.” Bunu dedikten sonra bir de “verebilir” şeklinde bir takdir ne kadar doğru onu da... O şartlar varsa “verilir” dememiz gerekir diye düşünüyorum. Burada niye “verilebilir” şeklinde bir ibare koyuyoruz, onu da bana bir izah ederseniz... Sakıncalarını -arkadaşlarımız da burada- hep beraber onu görelim.

Sürelerle ilgili hiçbir bence aşırılık yok. Bakın, hasta evinde de olabilir, hastanede olmayabilir. Gerçekten çok ağırdır, zaman zaman bilinci gider gelir. Yani şimdi cezaevinden çıkan kişi, tamam, geceleyin kalacaksa, bizim de teklifimizde “göstereceği yerde de kalabilir” şeklinde bir

önerimiz vardı ama burada zannediyorum tüm siyasi partiler bu konuda bir oy birliğiyle bu düzenlemeyi, 2 ve 3'üncü maddelerini yapabilirlerdi, o konuda bir sakınca yok. Ama evinde, kendi evinde, annesi, babası, kardeşi, hastanede de olması şart değil... Gitti, ilk, zaman zaman gider gelir, göremeyebilir, birbirleriyle görüşemezler, birbiriyle o anda helalleşemeyebilirler, daha sonra... Ne bileyim, “iki gün” olarak bunu bırakmak çok aşırı derecede herhangi bir sakınca doğuracak durum değildir yani “iki gün” olarak da verilmesinde bir sakınca yok. Gece gidecek ya karakolda nezarette kalacak -ki onu da kabul ediyoruz, onunla ilgili bir değişiklik önergesi getirmiyoruz- ya da gidecek, işte nerede kalacaksa İnfaz Kurumunda kalacak.

Bir de “verilebilir” niteliğinin “verilir” olarak -şartları oluşmuşsa- diye değiştirilmesi gerekir diye düşünüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İnfaz Kanunu'nda izinlerle ilgili hükümlerin tamamında aşağı yukarı “verilebilir” ibaresi vardır yani takdire bırakılmıştır izinler.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – O zaman yukarıda şartları koymayın, aşağıda “verilebilir” diyelim, “şartları şudur” desin...

BAŞKAN – Ama o da gerekli olan kısmı yani ikisi bir arada değerlendiriliyor.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, önergeleri okutuyoruz, önergeleri oylayacağız.

TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/241 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2 nci maddesinin a) bendinde geçen “iki güne kadar” ibaresinin “üç güne kadar”, b) bendinde geçen “bir gün” ibaresinin “iki gün” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Bülent Tezcan
Aydın

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Dilek Akagün Yılmaz
Uşak

Turgut DibeK
Kırklareli

Ömer Süha Aldan
Muğla

Gerekçe:

Geleneklerimize göre taziye en az üç gün sürer dolayısıyla bu süre boyunca hükümlünün taziyede bulunması insani bir görevini yerine getirmesine hizmet edecektir. Bu nedenle iki günlük

sürenin kısalığı da dikkate alınarak sürenin üç gün olarak düzenlenmesi teklifin amacına daha fazla hizmet edecektir. Yaşamsal bir hastalık nedeniyle hükümlü sadece “bir gün”, teklifle belirtilen yakınlarıyla görüşmesinin sağlanmasının keza teklifin amacına uygun olmadığı nedeniyle “iki gün” olarak düzenlenmesini teklif etmekteyiz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin çerçeve 2 nci maddesiyle 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can
Kırıkkale

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Kanunun 25 inci maddesi kapsamına girenler hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dahil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayıyla;

a) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b) Sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle bunlardan her biri için bir defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar,

izin verilebilir. Hükümlü, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, bulunduğu yer ceza infaz kurumunda, bulunmaması halinde kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalır. Yurtdışına çıkmasını gerektirmesi durumunda hükümlüye, bu fıkra gereğince izin verilemez."

Gerekçe:

Hükümlünün, sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle hasta ziyareti için yol süresi dışında bir güne kadar izin verilmesi halinde, bu iznin bentte sayılanların her biri için bir defaya mahsus verilmesinin; yakınlarının ölümü veya ağır hastalığı nedeniyle hükümlünün iznini, yurtdışına çıkarak kullanmasının önlenmesinin; izin verilen hükümlünün, güvenliğinin sağlanması amacıyla, hükümlünün esas itibarıyla bulunduğu yerde ceza infaz kurumu olması halinde burada, yoksa kolluk tarafından güvenli görülecek bir yerde kalmasının sağlanması amacıyla bu değişiklik önergesi verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

3' üncü madde üzerinde önerge var, görüşmesini yapmıştık.

TBMM Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/241 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 3 üncü maddesinde geçen “bir gün” ibaresinin “iki gün” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Bülent Tezcan
Aydın

Ali Rıza Öztürk
Mersin

Dilek Akagün Yılmaz
Uşak

Turgut Dibek
Kırklareli

Ömer Süha Aldan
Muğla

Gerekçe:

Yaşamsal bir hastalık nedeniyle hükümlü sadece “bir gün”, teklifle belirtilen yakınlarıyla görüşmesinin sağlanmasının keza teklifin amacına uygun olmadığı nedeniyle “iki gün” olarak düzenlenmesini teklif etmekteyiz.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin çerçeve 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Can
Kırıkkale

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(3) Ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunduğu sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda tutukluya, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında, bunlardan her biri için bir defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla bir güne kadar izin verilebilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkraya göre izin verilen tutuklu, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, bulunduğu yer ceza infaz kurumunda, bulunmaması halinde kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalır. Yurtdışına çıkmasını gerektirmesi durumunda tutukluya, bu fıkra gereğince izin verilemez."

Gerekçe:

Ölüm veya hastalık halinde tutukluya verilen izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, bulunduğu yer ceza infaz kurumunda, bulunmaması halinde kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalacağına ve yurtdışına çıkmasını gerektirmesi durumunda tutukluya, izin verilmeyeceği hususuna açıklık getirmesi amacıyla bu önerge verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 3' üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

4' üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Söz yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü redaksiyon yetkisiyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin tümü oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi yazacak arkadaşlara yarın saat beşe kadar süre veriyorum

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, yarın olmaz.

BAŞKAN – Peki, cuma günü saat beşe kadar.

Kapanma Saati: 15.52